

MEELFABRIEK

MAGAZINE

Nr 1
2016

Extrasoft + Sdraio

+39 031 630954
www.livingdivani.it

LIVING
D I V A N I

**“ALS WIJ ER ZELF WILLEN WONEN,
WERKEN OF RECREËREN IS HET GOED”**

Van der Wiel Bouw is een bouwbedrijf dat voor een groot deel zelf ontwikkelt en concepten uitdenkt. Vanuit de wensen van de klant, de vraag uit de markt en door ons te verplaatsen in de gebruiker ontstaan de mooiste woonwijken en de meest functionele gebouwen.

's-Gravendijkseweg 50,
2201 CZ Noordwijk
T: (071) 361 92 04
E: info@vanderwielbouw.nl
www.vanderwielbouw.nl

Colofon

MEELFABRIEK

MAGAZINE

JAARGANG 1, NUMMER 1, VOORJAAR 2016

De MEELFABRIEK magazine is een uitgave van De Meelfabriek en staat volledig in het teken van de herontwikkeling van het Meelfabriek complex in Leiden. Deze uitgave heeft als doel om de woningen te promoten, de vele toekomstige functies van het nieuwe complex te introduceren bij een breed publiek en om het geheel in de context van de mooie stad Leiden en haar bewoners te plaatsen.

Verspreiding

Het magazine wordt gratis verspreid en is terug te vinden op tal van openbare plekken zoals leestafels, wachtkamers, enz. Ook wordt het verstuurd naar relaties van De Meelfabriek.

Uitgever

De Meelfabriek

Hoofredactie

Gerda Schukking

Teksten

Marleen Hogendoorn

Visuals

Studio Akkerhuis

Vormgeving

Emmely Pardon

Productie

Sander Pardon

Aan dit nummer werkten mee:

Ab van der Wiel, Ed Zwart, Margot Simons, Judith Wouters, Laurens Knoop, Marcel Benedictus, Bart Akkerhuis, Meta Knol, Minke Schat, Maurice Braspenning, Geke Vinke, Annette Fauchey, Janko Duinker, Anitta Sylvennoinen, Piet Oudolf, Arjen van den Hof, John Steegh, Eva Schreuder, Angelique van Haften, Ankie van Dongen, Paul Laudy, Frank de Wit, Jeroen Maters, Harry Teunissen, Jaap Visser, Marlies Goldenberg, Marcel Zijlstra, Nico van Duijn, Caroline van Overbeeke, Eelco van Welie, Edwin van den IJssel, Monica Stuurup, Andor Kranenburg, Marc de Haan, Mike Bink, Erfgoed Leiden en Omstreken, STIEL, Vrienden van het Singelpark, Begraafplaats Groenesteeg, Leiden Marketing, visitleiden.nl

Meer informatie over De Meelfabriek:
www.demeelfabriek.nl

De MEELFABRIEK magazine is een productie van
www.mercuriusmedia.nl

Disclaimer

Dit magazine is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Voor onjuistheden en onvolledigheden met betrekking tot de inhoud kan De Meelfabriek op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk worden gesteld. Aan de inhoud van dit magazine kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

VOORWOORD

‘Het is nu echt zo ver...’

W

Welkom in dit magazine. Het eerste dat volledig in het teken staat van de herontwikkeling van De Meelfabriek in Leiden. Voor mij als ontwikkelaar een bijzonder moment. Na meer dan dertig jaar voorbereiding gaan we nu eindelijk iets geweldigs maken van deze plek. De Meelfabriek kent een boeiende historie, net als de stad waarin het is gevestigd. Leiden is rijk aan geschiedenis en is anno 2016 een levendige stad, gericht op de toekomst. Een stad waar nu enorm veel gebeurt en waar het heel aantrekkelijk is om te wonen en te verblijven. Daar passen onze plannen goed in. De Singeltoren appartementen en de lofts in het Riffellokaal en Molengebouw zijn nu in de verkoop. Voor meer informatie kunt u de site raadplegen: www.demeelfabriek.nl. Maar behalve wonen, is de Meelfabriek straks ook een plek ter inspiratie. Met een hotel, kantoren, ruimten voor studenten, winkels, galleries, een Azzurro Wellness en nog veel meer. Alles bedoeld om het gebied aantrekkelijk te maken voor de komende decennia. Dit magazine

voorziet in de belangstelling van veel mensen die deze plek goed of minder goed kennen en willen weten wat er nu eigenlijk gaat gebeuren. Kunst, cultuur, ondernemen, wonen, recreëren; al deze onderwerpen komen terug in De Meelfabriek en nu dus ook in de eerste uitgave van De Meelfabriek magazine.

Wellicht ontmoeten we elkaar binnenkort persoonlijk.

Ab van der Wiel
Ontwikkelaar

Foto: Corné Houwaart

INHOUD

Het plan

- 008 Ab van der Wiel: Van droom naar bouw
- 010 De Meelfabriek – Een tweede leven
- 016 Margot Simons puzzelt aan de toekomst
- 018 Architect Bart Akkerhuis: een unieke plek

De realisatie

- 020 Singeltoren: verkoop gestart
- 060 Ed Zwart, directeur Van der Wiel Bouw
- 062 Molengebouw & Riffellokaal: verkoop gestart
- 082 Kunst & Design in het Ketelhuis

Partners

- 040 Rabobank: projectaanbieding
- 042 Vondel hotels betreft het Silogebouw
- 044 Azzurro Wellness: sporten aan de singel

Inrichting

- 036 Interieurontwerp Singeltoren Loft
- 038 Nico van Noort weet van wonen
- 076 Interieurontwerp Modelwoning
- 078 Bulthaup Keukens
- 080 Woonwens: ruimte voor verzameling

Groen en omgeving

- 046 Landschapsarchitect Piet Oudolf
- 048 Het Singelpark: in wording

048

080

Mijn Meelfabriek: Meedenkers

- 053 Wethouder Frank de Wit: een icoon
- 054 Jeroen Maters: bron van inspiratie
- 056 STIEL: Het beschermen waard
- 059 Eelco van Welie: Werelderfgoedwonder
- 088 Jaap Visser: een plek in de Leidse Hemel
- 101 Wethouder Paul Laudy: nieuw tijdperk

Mijn Meelfabriek: Creatieve bedrijven

- 084 Edelsmid Eva Schreuder
- 086 Galeriehoudster Angelique van Haeften
- 089 Bizon Bike Company: plek met potentie
- 090 The School of Life: classes op locatie

Mijn Meelfabriek: Kunst & cultuur

- 083 Ankie van Dongen: een groter atelier
- 092 Cirkelportretten van Maurice Braspenning
- 094 Meta Knol: De Lakenhal en De Meelfabriek
- 096 Global Imaginations

Leiden

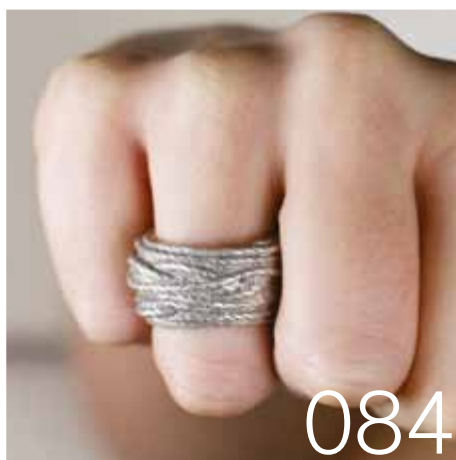
- 098 Universiteit Leiden: Bolwerk van Vrijheid
- 102 Stad van Ontdekkingen: de musea
- 108 De Boeddha in Museum Volkenkunde
- 110 Rijksmuseum van Oudheden heropend

En verder

- 004 Colofon
- 005 Voorwoord

056

084

102

086

VAN DROOM NAAR BOUW

‘DE ZIEL VAN HET

MONUMENT

VASTLEGGEN’

Na dertig jaar gaat het eindelijk gebeuren: de monumentale Meelfabriek wordt getransformeerd. Eigenaar Ab van der Wiel heeft altijd een fascinatie voor industrieel erfgoed gehad, een toevallige ontmoeting in New York inspireerde hem voor het omvangrijke project in Leiden.

Het begon allemaal in 1985, Ab van der Wiel was in New York en zou op de rivier de Hudson een boottochtje maken. Orkaan Gloria gooide echter roet in het eten. Ze ging langs de kust omhoog, een vrij zeldzaam fenomeen. De hele stad was in paniek en uit veiligheidsoverwegingen werd besloten de boottocht niet door te laten gaan. Van der Wiel liep het naburige Meatpacking District in, tegenwoordig een van de hipste buurten, toen nog een beetje onguur. “Ik kreeg fout volk achter me aan, een aantal mannen wilde me beroven.” Hij zag toevallig de deur van een pand op een kier staan en vluchtte daarin. “Het bleek een loft van een kunstenaar te zijn. Hij schrok een beetje van me, maar ik mocht blijven totdat de overvallers weg waren gelopen. Ondertussen keek ik om me heen. Er waren wat ingrepen gedaan, stukken muur waren weggehaald en een raam was ergens ingemaakt. De fabrieksruimte was getransformeerd tot woning, het klopte gewoon.” Het inspireerde hem: industriële complexen kunnen wel degelijk een nieuwe bestemming krijgen. “Dit was dé oplossing. Vaak vraagt men zich af wat je met zo’n industrieel complex kunt doen, terwijl je daar juist heel mooi de ziel in kunt vastleggen.”

Gewoon in Leiden

Een zoektocht in Nederland naar industrieel erfgoed van formaat was de volgende stap. “Ik heb heel het land doorgereden voor zo’n project. Ik stuitte op De Meelfabriek, gewoon in Leiden, mijn geboorteplaats nota

“De Meelfabriek moet
echt een plek
worden waar mensen
graag komen”

bene.” Van der Wiel hoorde in 1986 dat de fabriek twee jaar later zou gaan sluiten. Hij stapte op de toenmalige eigenaren af om met hen te praten. Let wel: de projectontwikkelaar was toen slechts 29 jaar. “Achteraf denk ik wel eens: hoe durf je op die leeftijd...” De eigenaren keken door zijn jonge leeftijd heen en begrepen hem en zijn fascinatie voor de ziel en de historie van het terrein.

Lang proces

Uiteindelijk kocht Van der Wiel De Meelfabriek officieel pas in 1998. Daar zit inderdaad wat tijd tussen. De benodigde vergunningen regelen en de procedures voor het bestemmingsplan bij de gemeente waren een

lang proces. De gemeente wilde eigenlijk alles langs de Singel slopen en begrepen niet wat Van der Wiel met de fabriek wilde. Ondertussen werd Stiel, Stichting Industrieel Erfgoed Leiden, opgericht en deed een monumentaanvraag voor De Meelfabriek. Bij de tweede keer werd deze ingewilligd, dat betekende dat de oude fabriek dus niet mocht worden gesloopt.

Back to the bones

Van der Wiel vroeg de Zwitserse architect Peter Zumthor voor het masterplan van De Meelfabriek. "Hij begreep wat ik wilde. Hij ontdekte dat de schoonheid van de fabriek in de gevel zit. De dragende constructie is belangrijker dan de buitenkant. We gingen 'back to the bones'. Eind 2014 werd er verder samengewerkt met architect Bart Akkerhuis. "Echt een fijne samenwerking, hij is de persoon voor dit project." Akkerhuis paste het plan aan en keek per gebouw naar de functie en de mogelijkheden.

Stoppen

Het is nu echt zover. De sloop is begonnen en de verkoop van de appartementen gaat van start. "Na dertig jaar is dat echt een mooie mijlpaal. Ik heb een aantal keer wel gedacht: ik stop ermee. Het is mijn langste project ooit, maar ook wel het meest bijzondere." Het complex van 1,5 hectare groot krijgt naast de appartementen, lofts en studenten woningen onder meer een hotel, wellness, een skybar met mooi uitzicht

over de stad, diverse restaurants, een koffiebar en verschillende winkeltjes.

Een grote familie

Van der Wiel vindt het belangrijk dat de nieuwe bewoners, huurders en gebruikers van het complex er goed kunnen gedijen: het moet een plek worden waar mensen graag komen. "We willen geen passieve huurders, elke huurder moet iets toevoegen. Een winkel moet niet alleen een winkel zijn, maar bijvoorbeeld ook ruimte bieden aan een expositie of een vergadering. We zoeken naar unieke ondernemers met meerwaarde en zeker geen ketens. Ze versterken elkaar, uiteindelijk wordt het een grote familie."

Omarmen

De eigenaar van De Meelfabriek heeft voor dit project zelf gezocht naar met wie hij wil samenwerken. "Landschapsarchitect Piet Oudolf ontwerpt het landschap. Hij kan overal werken, maar dit project in Leiden voelt goed voor hem. Ik ben ook zo blij met architect Bart Akkerhuis, hij is een perfectionist, denkt met alle processen mee en is kritisch. We werken heel duurzaam, de gebouwen worden met nieuwe technieken verwarmd en gekoeld. Het complex staat bovendien in verbinding met de stad en het Singelpark sluit erop aan. Ik merk dat zoveel mensen geïnteresseerd zijn in De Meelfabriek, het wordt echt omarmd door iedereen."

TRANSFORMATIE, INSPIRATIE, SYNERGIE

De Meelfabriek

Meer dan dertig jaar heeft het complex van industriële gebouwen, ingekapseld tussen de Oosterkerkstraat, de Zijlsingel en het Ankerpark in een wakende toestand liggen wachten op wat komen ging. De Leidse inwoners keken toe. De decennia van geduld en vertrouwen worden de komende jaren rijkelijk beloond. De Meelfabriek wordt getransformeerd met behoud van de monumentale waarde. Een overzicht van de herontwikkeling van dit bijzondere terrein.

Historisch herkenningspunt

De Meelfabriek, een complex van oorspronkelijk 13 gebouwen, opende in 1896 haar deuren en was voor de negentiende eeuw een supermoderne fabriek, bedacht en opgezet door twee Leidenaren. De fabriek heeft z'n nut overvloedig bewezen door de jaren heen, eind jaren '50 voorzag de fabriek in de behoefte aan meel van naar schatting twintig procent van de Nederlandse bevolking. Uiteindelijk werd de fabriek in 1988 gesloten omdat eigenaar Meneba de productie verplaatste naar Rotterdam. De gebouwen van de fabriek liggen op een bastion dat deel uit maakt van de historische

vestingwerken van Leiden. Oorspronkelijk was het een open strook land dat om de stad heen lag. In de loop van de negentiende en twintigste eeuw ontwikkelde dit gebied zich tot een industriële gordel. Aan het eind van de vorige eeuw werden de meeste fabrieksgebouwen weer ontmanteld, volgens de wens van het stadsbestuur om een groene gordel met parken rond de historische binnenstad aan te leggen. Het complex is nu een van de belangrijkste overblijfselen van het rijke industriële verleden van Leiden geworden.

In de hoogtijdagen nam De Meelfabriek 20 procent van de totale Nederlandse meelproductie voor haar rekening. **Foto:** Erfgoed Leiden en Omstreken

– een tweede leven

De start

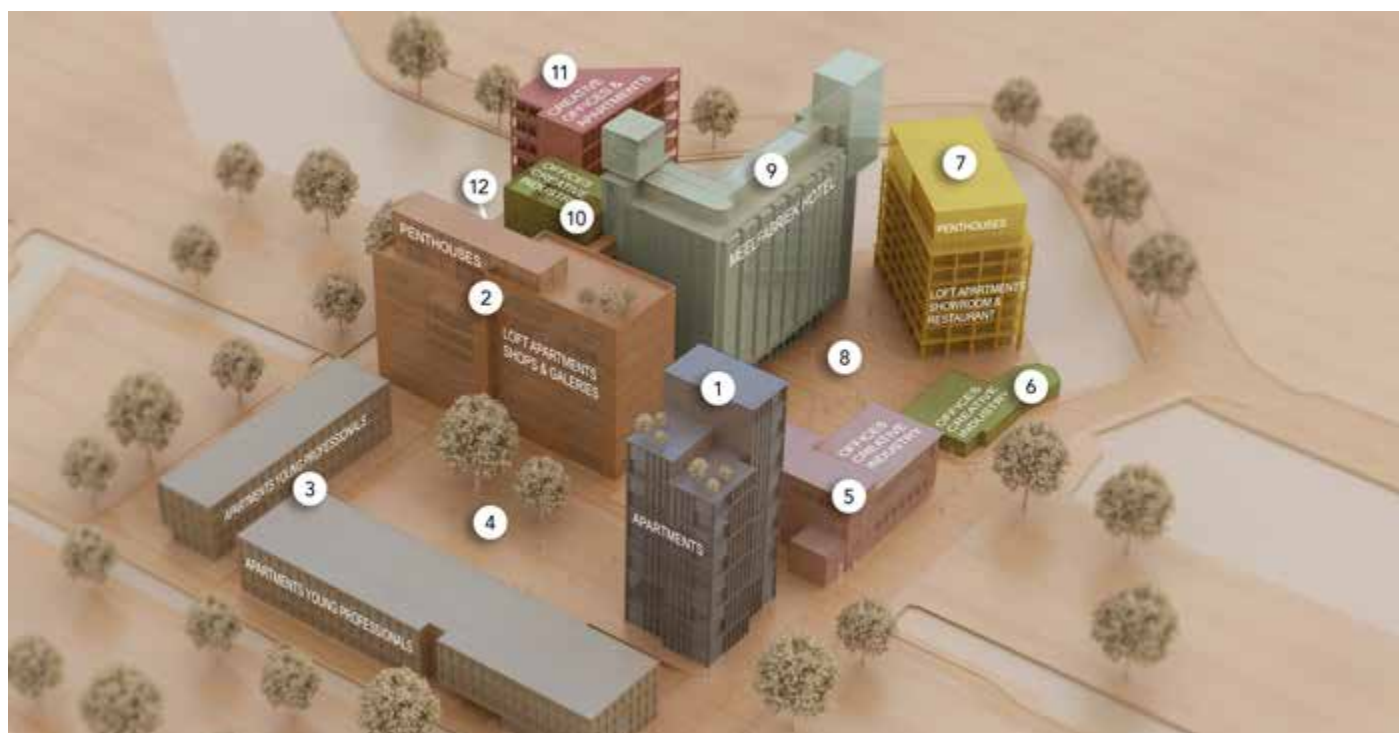
De Meelfabriek is een project van de Noordwijkse projectontwikkelaar en geboren Leidenaar, Ab van der Wiel. Een bezoek aan New York inspireerde hem om industriële complexen een nieuwe bestemming te geven. De voormalige fabriek herinnert aan het industriële verleden van Leiden. Er is weinig overgebleven van die tijd, veel werd immers gesloopt. Het is heel bijzonder dat dit kenmerkende complex, binnen de singels, in deze goede staat bewaard is gebleven. Een nieuw leven met behoud van de monumentale elementen.

In maart 2016 start de verkoop van de eerste fase: 27 prachtige lofts in het monumentale Molengebouw en Riffellokaal en daarnaast 32 appartementen in de nieuw te bouwen Singeltoren. Bart Akkerhuis, voormalig partner van de bekende Italiaanse architect Renzo Piano, tekende voor het ontwerp.

Nieuw leven

Het masterplan voor de nieuwe Meelfabriek is omvangrijk – het gaat om maar liefst circa 55.000 m² vloeroppervlakte – en zal in twee fases worden uitgevoerd. De eerste fase is inmiddels gestart.

Nieuwe gebouwen worden aan de oude toegevoegd. Nieuwe bouwlagen bekronen de daken van de bestaande gebouwen. Zo wordt een dialoog tussen oud en nieuw gecreëerd. De Meelfabriek zal een aantrekkelijke mix bieden van wonen, werken, leren, recreëren, cultuur en winkelen. Het straatniveau ofwel de begane grond is bedoeld voor publieke functies en voetgangers: er zijn plekken voor rust en ontspanning, restaurants en cafés, gespecialiseerde winkels, een spa & wellness, ruimtes voor kunst en cultuur en kantoren voor creatieve bedrijven.

Eerste fase

1 SINGELTOREN

Verkoop gestart

In een bijzonder, nieuw te realiseren gebouw komen 30 appartementen en twee penthouses. Architect Bart Akkerhuis ontwierp de ranke toren van 45 meter die door de hoge ramen (glas van vloer tot plafond) een grandioos uitzicht biedt op de Leidse binnenstad. De appartementen hebben een oppervlakte van ca. 100 m². Omdat de binnenwanden niet dragend zijn kunnen kopers hun appartement geheel naar eigen inzicht indelen. Ook is het mogelijk meerdere appartementen samen te voegen tot een grotere woning. De twee penthouses zijn respectievelijk circa 210 m² en 240 m². Binnenkort wordt in de showroom van Noort Interieur in Noordwijk een modelappartement ingericht van een van de appartementen in de Singeltoren.

Start bouw: vierde kwartaal 2016, oplevering 2018.

De Singeltoren biedt een grandioos uitzicht over Leiden

2 MOLENGEBOUW EN

RIFFELLOKAAL

Start verkoop

In het voormalige Molengebouw en Riffellokaal, beide rijksmonumenten, komen bijzondere lofts. Hoge plafonds en grote, open ruimtes met daarin de elegante stalen constructie. Kopers kunnen kiezen of zij tussenwanden plaatsen of liever de ruimte zo open mogelijk houden. De lofts hebben een oppervlakte van ca. 115 tot 225 m², volledig op maat gemaakt. In mei 2016 wordt in het Molengebouw een modelappartement ingericht.

Op de begane grond komen winkeltjes, galeries en horeca. Hier komen de functies die publiek trekken en levendigheid met zich mee brengen. Niet de grote ketens, maar verrassende bedrijfjes die iets met kunst, design of ambacht te maken hebben. Verderop in dit magazine maakt u vast kennis met Eva Schreuder en haar edelsmederij.

Start bouw: 2016, oplevering 2017.

Het Molengebouw en Riffellokaal - grenzend aan De Meelfabriek Tuin

AANTREKKELIJKE FISCALE REGELING

De lofts zijn gevestigd in een Rijksmonument. Dit betekent dat de door de Belastingdienst vastgestelde onderhoudskosten aftrekbaar zijn van uw bruto-inkomen. De onderhoudskosten voor het Molengebouw zijn

vastgesteld op ca. 2 miljoen euro, voor het Riffellokaal op ca. 2,3 miljoen euro. Deze aftrekpost wordt naar rato toebedeeld aan de appartementen. Verderop in dit magazine meer informatie over de lofts en de fiscale aftrekbaarheid.

3 APPARTEMENTEN VOOR STUDENTEN

Op dit moment worden in opdracht van studentenhuysvester DUWO 57 huurappartementen gebouwd voor studenten. De appartementen komen in een nieuw te realiseren bakstenen gebouw en kijken uit op de Waardgracht en de Meelfabriektuin. Architect Jan Splinter tekende voor het ontwerp.

Start bouw: eind 2015, oplevering 2017.

De DUWO appartementen voor studenten

Appartement in de Singeltoren
met glas van vloer tot plafond

4 DE MEELFABRIEK TUIN

De tuin van De Meelfabriek zal een rustpunt zijn te midden van alle levendigheid. De tuin wordt ontworpen door landschapsarchitect Piet Oudolf - bekend van The High Line in New York. Onder de tuin komt een parkeergarage voor ca. 250 auto's.

5 EN 6 KANTOREN VOOR CREATIEVE BEDRIJVEN

Het monumentale voormalige Directiekantoor en Poortgebouw – beide bij de ingang van het voormalige fabrieksterrein - worden gerestaureerd en geschikt gemaakt als kantoorruimte voor creatieve bedrijven. Geen saaie kantoren maar inspirerende ontmoetingsplekken voor bedrijven die graag iets toevoegen aan de bedrijvigheid op het terrein.

Start bouw: 2016, oplevering 2017.

Tweede fase

Hotel De Meelfabriek wordt gevestigd in het silogebouw (links). Rechts het Meelpakhuis met transparante gevel

7 HET MEELPAKHUIS

In het voormalige Meelpakhuis, waar de sfeer wordt bepaald door de robuuste betonnen kolomstructuur - ooit wel eens vergeleken met de poten van een olifant - komen lofts. De lofts met een oppervlakte van circa 250 m², bieden een prachtig uitzicht op de Zijlsingel. Op de begane grond en eerste verdieping komt een multifunctionele, levende showroom met designmeubelen in combinatie met een grote

boekwinkel waar van alles gebeurt op het gebied van literatuur, muziek en architectuur. Nico van Duijn van Noort Interieur vertelt verderop in dit magazine over deze on-Nederlandse plannen.

Start bouw: 2017

8 MEELFABRIEK PLEIN

De Meelfabriek vanuit de lucht

Het plein van De Meelfabriek wordt een aantrekkelijke plek waar het leeft en bruist. Bewoners, toeristen die in het hotel verblijven, bezoekers van de spa maar ook mensen die een rondje Singelpark lopen, zullen het plein gebruiken. Landschapsarchitect Piet Oudolf zal naast het ontwerp van de tuin ook het ontwerp van het plein voor zijn rekening nemen.

9 MEELFABRIEK HOTEL EN AZZURRO WELLNESS

Het Meelfabriek Hotel biedt bijzondere kamers die zijn uitgesneden uit de honingraatstructuur van het centrale silogebouw. Loungen en lekker eten en drinken kan op de bovenste verdieping in de Skybar met uitzicht op de stad. Hotelier Arjen van den Hof van Vondel Hotels gaat het hotel runnen en ziet er erg naar uit naar Leiden te komen.

Een deel van het silogebouw wordt getransformeerd tot een exclusieve spa & wellness, ingevuld door Azzurro Wellness dat in Noordwijk en regio reeds een begrip is. Verderop laten we Marcel Zijlstra van Azzurro aan het woord in een interview waarin hij vertelt over hoe de Leidse vestiging van dit concept eruit zal komen te zien.

Start bouw: 2017

Schachten in het Silogebouw: de toekomstige hotelloobby. Foto Annette Fauchey

10 EN 11

KANTOREN VOOR CREATIEVE BEDRIJVEN

Het Noordelijke Silogebouw en de Schoonmakerij worden getransformeerd tot flexibel indeelbare kantoorruimtes. Ook hier geen saaie kantoren maar boeiende ruimtes die kunnen worden gehuurd door creatieve bedrijven.

Start bouw: 2017

12 KUNST EN CULTUUR

Het vroegere ketelhuis is het oudste gebouw van De Meelfabriek en zal een smeltkroes worden van kunst en cultuur in de breedste zin van het woord. Of het nou tangolessen zijn, muzieklessen voor kinderen, workshops voor levensvragen van de School of Life of kunstexposities. Onder het gewelfde dak komt een intiem filmhuis.

Start bouw: 2017

DE DIRECTEUR VAN DE MEELFABRIEK

Een prachtige

Een uniek complex - een van de belangrijkste overblijfselen van het rijke industriële verleden van Leiden - nieuw leven inblazen. Margot Simons vindt de transformatie van een gesloten industriële site tot een bruisende en creatieve plek een geweldig proces.

Om levendigheid te krijgen is volgens Margot Simons, directeur van De Meelfabriek, de menging van functies is erg belangrijk. Behalve de appartementen en lofts komt er een scala aan aantrekkelijke functies op het terrein zoals bijzondere winkeltjes, galleries, open werkruimtes voor kunstenaars, originele shop-in-shop concepten, kantoorruimtes voor creatieve bedrijven, cafés, een hotel en een wellness. Hierdoor creëer je een ontmoetingsplaats voor mensen. Samen met eigenaar Ab van der Wiel en architect Bart Akkerhuis is Simons altijd op zoek naar ideeën die ook goed zouden passen bij Leidens grootste industriële complex. Bijzondere concepten die ervoor zorgen dat mensen zich er thuis voelen.

Eigenwijs ondernemen

Simons legt uit: "We zijn op zoek gegaan naar gepassioneerde ondernemers die eigenwijs ondernemen en die vernieuwende ideeën hebben. We vragen ondernemers die interesse hebben in De Meelfabriek letterlijk wat ze gaan toevoegen. Dat komt misschien arrogant over maar we willen graag partijen die actief bijdragen, die een lezing organiseren in het Kunst- en Cultuurhuis, die gaan sporten bij de sportclub en een workshop geven in hun atelier."

Bijzonder hotel

Een van die bevolgen ondernemers waarmee wordt samengewerkt is de Amsterdamse hotelier Arjen van den Hof. Hij gaat hotel De Meelfabriek runnen. Van den Hof is bekend van Vondel Hotels, een collectie van bijzondere viersterren hotels, appartementen en restaurants in markante

gebouwen. "Er hebben meerdere hotelketens bij ons aangeklopt om te informeren naar de mogelijkheden, maar die hebben een heel rigide concept, bijvoorbeeld over hoe groot de kamers moeten zijn. Het is juist de kunst te kijken hoe je in het bijzondere Silogebouw een prachtig hotel kunt maken. Dat vergt creativiteit."

Herinnering

"Wat ik bijzonder vind is dat veel Leidenaren een herinnering of band hebben met De Meelfabriek. De aantrekkingskracht is groot. Open de poort en binnen een paar minuten staat iemand op het terrein, kijkt rond en vertelt zijn verhaal. Bijvoorbeeld over hoe hij als kind stond te kijken naar het graan dat met grote slurven werd opgezogen uit de dekschepen. Of een vrouw die vertelde dat ze als ze haar vader die hier werkte bezocht, altijd even op de paternosterlift mocht staan."

Geliefde plek

Die verwevenheid met de stad heeft Simons de afgelopen jaren gekoesterd. De poort van het terrein was de afgelopen periode dan ook vaak geopend voor culturele of maatschappelijke activiteiten: van theater en muziek tot een grote expositie van moderne kunst afgelopen zomer genaamd Global Imaginations. "We hebben onderdak geboden aan organisaties die de stad mooier willen maken, zoals het Rijnlands Architectuur Platform (RAP), het Stadslab, Vrienden van het Singelpark en TedX. Die reuring was de voorbode van wat er nu komen gaat. Het heeft er aan bijgedragen dat De Meelfabriek een geliefde plek is."

“Wat ik bijzonder vind is dat veel Leidenaren een herinnering of band hebben met De Meelfabriek.
De aantrekkingskracht is groot”

puzzle'

INRICHTING, DUURZAAMHEID & CONCEPT

‘Alles *MOET*

Het ontwerp van De Meelfabriek komt van architect Bart Akkerhuis. Samen met eigenaar Ab van der Wiel en directeur Margot Simons heeft hij één doel voor ogen: een mooie, bruisende plek van de voormalige fabriek maken waar mensen graag willen zijn.

Hoewel hij opgroeide in Noordwijk, kende Bart Akkerhuis De Meelfabriek niet. Alleen in publicaties van architectonische bladen las hij er wel eens over. Dat veranderde toen hij in 2014 Ab van der Wiel ontmoette in Noordwijk. Van der Wiel wist dat hij tien jaar met de bekende Italiaanse architect Renzo Piano had gewerkt. “Hij gaf me een rondleiding van zo’n vier uur door De Meelfabriek en vertelde over zijn plannen. Hij vroeg bij elk gebouw: wat vind je ervan, wat zou je hiermee doen? Ik vond het een indrukwekkend complex en zag zeker de potentie ervan. Maar verder moest ik hem het antwoord schuldig blijven, ik had nog geen idee want bij mij groeit zoiets altijd langzaam.” Vervolgens vroeg Van der Wiel hem als architect van De Meelfabriek, hij was inmiddels gestopt met Peter Zumthor. “Ik zei twee keer ‘nee’ want er moest eerst nog iets anders afgerond worden. Van der Wiel bleef volhouden en bij de derde keer stemde ik in. Drie keer is scheepsrecht. En toen begon de droom.”

Inspiratie

Regelmatig ging Akkerhuis met Van der Wiel en Simons op reis naar andere landen en steden om inspiratie op te doen. “We krijgen ideeën wat we wel en ook wat we echt niet moeten doen. We willen een skybar in het hotel realiseren, we leerden dat het alleen werkt als mensen niet eerst het hele hotel door moeten lopen om er te komen. Ab zit al bijna

30 jaar in dit proces, ik heb veel van hem geleerd. We hebben veel gepraat en gediscussieerd. De eerste zes maanden hebben we het nog niet eens over bijvoorbeeld gevels of materialen gehad. We hebben alleen maar nagedacht hoe we hier iets heel moois van kunnen maken.” Bijzonder aan Akkerhuis is dat hij over het hele concept meedenkt: niet alleen de architectuur, maar ook de duurzaamheid, de kwaliteit en de inrichting. “Het gaat om de kracht van het detail. Alles moet kloppen.”

Levendige plek voor mensen

Volgens Akkerhuis zijn de diversiteit, de ligging en het concept uniek aan De Meelfabriek. “Ab van der Wiel is een heel interessante opdrachtgever. Hij doet het niet voor het geld, maar wil echt iets neerzetten. Hij wil iets nalaten aan Leiden uit liefde voor de stad en voor de architectuur.” De heren hebben hetzelfde plan voor ogen met de voormalige fabriek: “We willen er een plek van maken voor de mensen van de stad. Het is nu een doods obstakel in de stad, maar het moet heel levendig worden. Op de begane grond van het complex creëren we verbindingen met de binnenstad, het water en het Singelpark. Doorzichten, looproutes en een mix van interessante kleinschalige retail en horeca zullen reuring brengen voor een breed publiek. Zo wordt het complex een unieke ‘plek’ in de stad én krijgt het een plek in het hart van de Leidenaar.

Het silogebouw wordt getransformeerd tot Hotel De Meelfabriek.

‘De Meelfabriek is uniek in Nederland en misschien wel zelfs daarbuiten’.

kloppen'

Transparantie & transformatie

Akkerhuis heeft per gebouw geanalyseerd wat de sterke punten ervan zijn en hoe die kunnen worden benadrukt en versterkt. Voor elk gebouw is er voor een andere aanpak gekozen. Akkerhuis werkt veel met transparantie en zichtlijnen om orde in de chaos van De Meelfabriek te scheppen. Daarnaast staat het project symbool voor transformatie. "Om als meelfabriek mee te gaan met de eisen van de tijd is het complex in al die tijd in transformatie geweest. Gebouwen werden bijgebouwd, veranderd en gesloopt. Nu wij het een nieuw leven geven met de functies van wonen, werken en recreëren wordt dit proces doorgezet. En als er over twintig jaar behoefte is aan nieuwe elementen dan zal deze transformatie door blijven gaan". Het historische en industriële karakter van de diverse gebouwen blijft behouden terwijl er op verschillende

plaatsen met architectonische ingrepen bestaande en nieuwe gebouwen hun eigen identiteit krijgen en op unieke wijze worden geïntegreerd.

Uniek

"De Meelfabriek moet een plek in de stad worden waar mensen graag wonen, werken en recreëren. Echt zo'n unieke plek die je niet zo snel tegenkomt met een combinatie van oude en nieuwe gebouwen, een luxe hotel, fitness en wellness, cultuur, restaurantjes en verrassende winkels. Een generator voor de omgeving. Als ik niet in het buitenland zou wonen, was ik hier wel ingetrokken." De architect is trots op dit project, dat mogen we wel stellen. "Het is een fantastische opdracht, het is uniek in Nederland en misschien wel zelfs daarbuiten. De Meelfabriek is mijn mooiste project ooit."

Foto Monica Stuurop

VERKOOP
GESTART

SINGELTOREN

Een plekje in de *Leidse hemel*

In de Singeltoren, een nieuw te bouwen woontoren van 45 meter hoog en opgebouwd uit drie geschakelde torens, komen 30 appartementen en 2 penthouses. Met een appartement in de Singeltoren wordt u eigenaar van een stuk skyline van Leiden. De ramen lopen van vloer tot het hoge plafond en zorgen voor een grandioos uitzicht over de prachtige stad en de Zijlsingel. De appartementen van ca. 100 m² zijn vrij in te delen en het is mogelijk meerdere appartementen tot een grotere woning samen te voegen.

Internationale uitstraling

Een moderne, strakke detaillering van beton, glas en aluminium geeft de toren een eigen identiteit die zich naadloos voegt bij het industriële karakter van De Meelfabriek. Ruime verdiepingshoogtes (2.75 m) en een hoogwaardige afwerking geven de toren een luxe, internationale uitstraling. Er is gekozen voor duurzame materialen en zeer energiezuinige installaties, zoals duurzame warmtepomptechniek in combinatie met vloerverwarming. Rendementen tot 600% zijn met deze installaties mogelijk. Daarnaast is gekozen voor warmteterugwinning uit de mechanische afzuiglucht van de appartementen en ook de energie uit het warm douchewater wordt benut. Op het gebouw zijn zonnepanelen opgenomen waardoor de energiezuinige LED-verlichting in de algemene ruimten kan worden voorzien van stroom.

Appartement op maat

De toren wordt opgetrokken uit een zelfdragende betonnen kern met dragende gevelkolommen. Hierdoor hebben de binnenwanden geen dragende functie en kunnen kopers de appartementen in grote mate zelf indelen. Een, twee of drie slaapkamers, een dichte keuken of een extra grote open woonkamer; het is allemaal mogelijk.

Modelappartement

Benieuwd naar het appartement? Vanaf maart 2016 is in de showroom van Noort Interieur in Noordwijk een modelappartement ingericht zodat kopers een goed beeld krijgen van de mogelijkheden.

De positie van de nieuw te bouwen Singeltoren (in rood aangegeven)

- Prijzen: vanaf 350.000 euro v.o.n.
- Bijzondere architectuur
- Duurzame installaties zoals zonnecollectoren, lage temperatuur vloerverwarming en warmtepomp techniek
- Ruime stelposten voor keukens, sanitair en tegels
- De appartementen zijn naar eigen wens in te delen. Tevens is het mogelijk meerdere appartementen samen te voegen.

Start bouw: vierde kwartaal 2016, oplevering 2018.

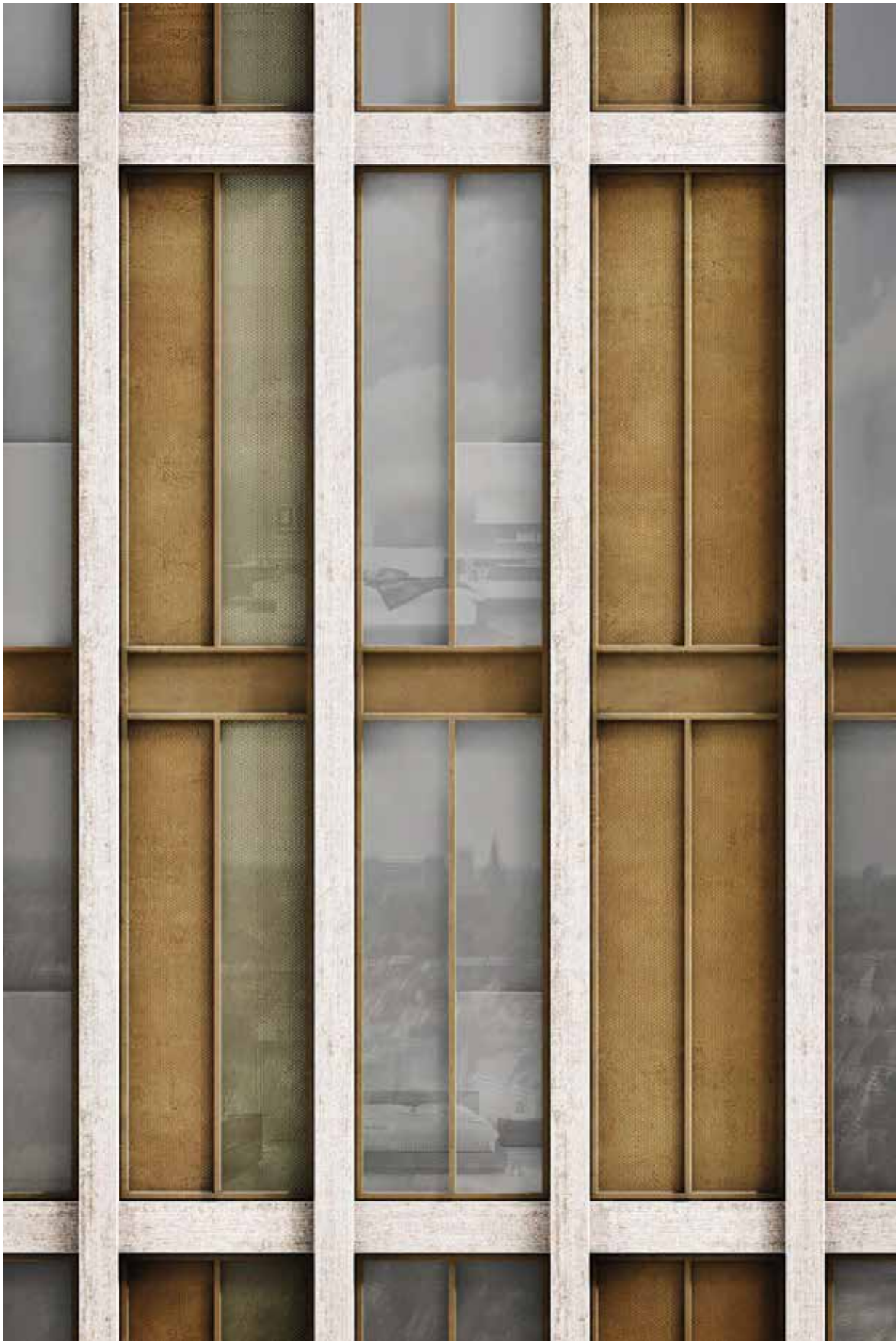
Mooie lichtinval

Slaapkamer met regendouche

Balkon met uitzicht over de stad

Verdiepingshoge raampartijen

Exterieur bij avond

Slaapkamer van het penthouse

Singeltoren Penthouse 12e verdieping (12e en 13e verdieping vormen samen het bovenste penthouse)

Singeltoren Penthouse 13e verdieping (12e en 13e verdieping vormen samen het bovenste penthouse)

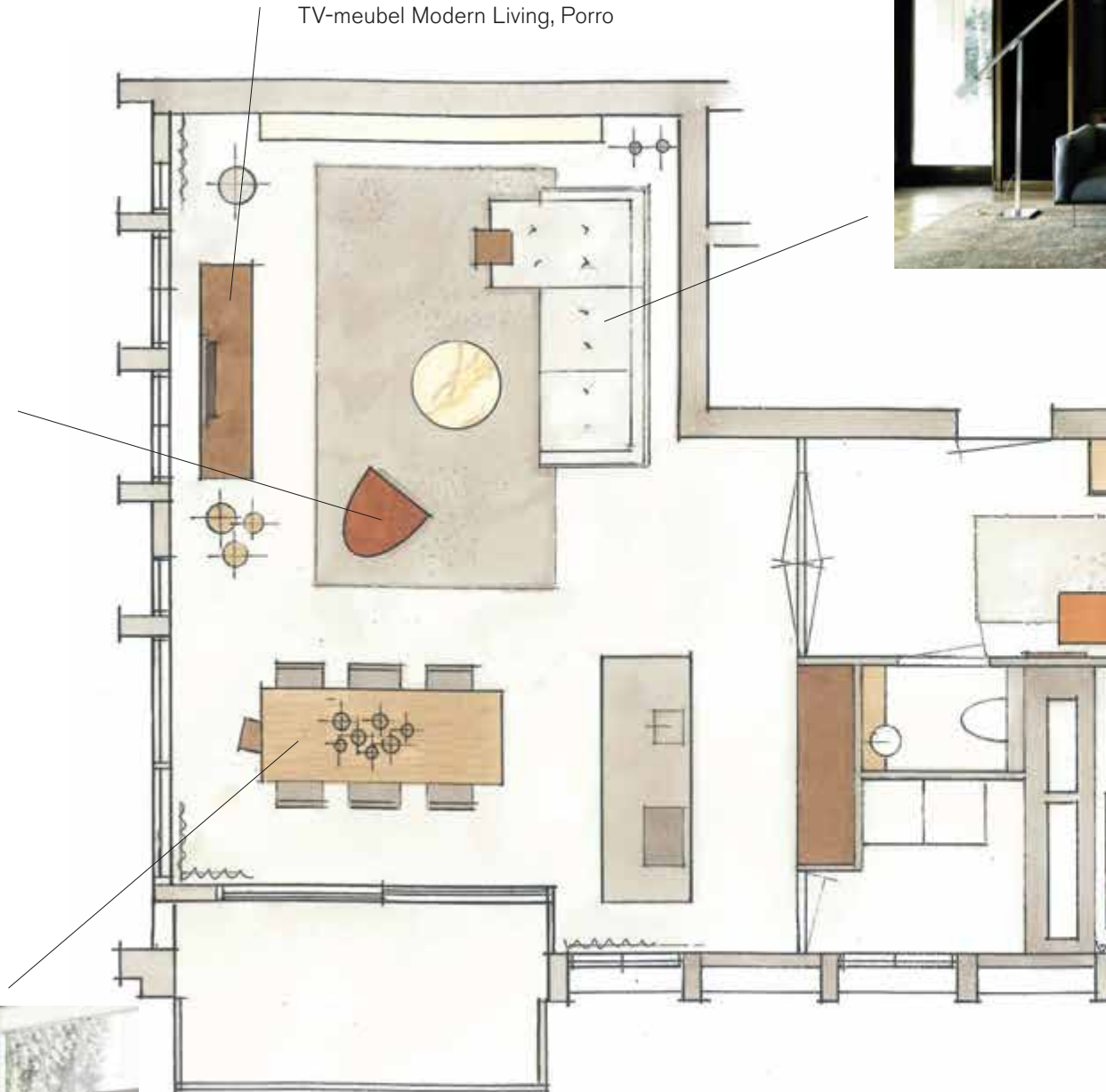

Café fauteuil, Living Divani

TV-meubel Modern Living, Porro

Minimo eettafel, Porro

INSPIREREND INTERIEUR

Bank Rod, Living Divani

Noort Interieur ontwierp samen met Studio Akkerhuis een interieur voor een appartement in de Singeltoren. Hiervoor werd een keuze uit de actuele Italiaanse meubelcollecties van Porro en Living Divani gemaakt.

Beide collecties zijn te ervaren in de showroom in Noordwijk. U bent van harte welkom om ter plaatse inspiratie op te doen.

Noort Interieur

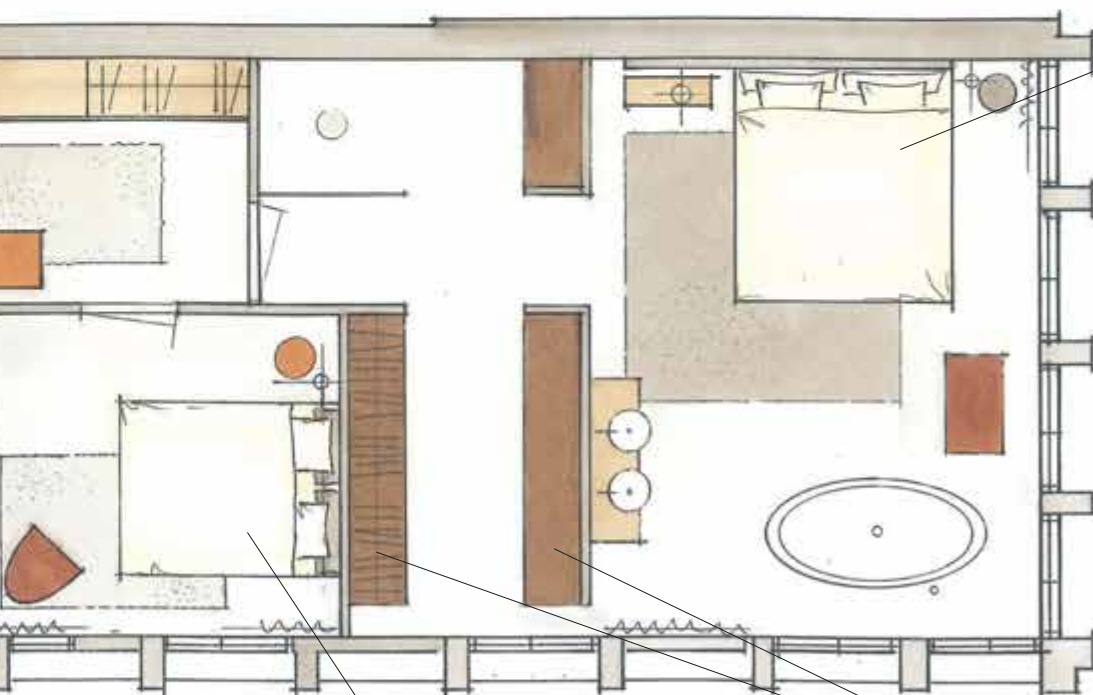
Jonckerweg 11, Noordwijk

T (071) 408 0008

www.noortinterieur.nl

Bed Taiko, Porro

Bed Chemise, Living Divani

Modulair kastensysteem, Porro

NOORT INTERIEUR RICHT FABRIEKSTERREIN IN

Puur, stoer & tijdloos

Laat het inrichten van het hotel, de appartementen, de lofts en de kantoren maar gerust over aan de deskundige interieurontwerpers van Noort Interieur. Hun prachtige Italiaanse merken Living Divani en Porro passen perfect bij het industriële karakter van het terrein.

Eigenaar Nico van Duijn is al acht jaar betrokken bij de plannen rondom De Meelfabriek: "Het is absoluut een mooi project met internationale allure. Zoiets maak je maar één keer in je leven mee. De voormalige fabriek is uniek, het heeft een industriële sfeer en dat combineert perfect met onze toonaangevende merken Living Divani en Porro." Deze merken behoren tot het topsegment en zijn puur, stoer en tijdloos. De zuivere vormgeving, het luxe comfort, het oog voor detail en het innovatief materiaalgebruik ademen Italiaans vakmanschap.

Tijdloze elegantie

Noort Interieur kan de appartementen, de kantoren, de lofts en het hotel hiermee volledig inrichten. Het bedrijf werkt als sparringpartner van De Meelfabriek en wil ervoor zorgen dat de inrichting warm wordt, met pure materialen, die mooi passen bij het staal en beton van het voormalige industriële complex. Om alvast een idee te geven van de te bouwen appartementen is er in de grote showroom van Noort Interieur in Noordwijk een appartement van de Singeltoren nagebouwd van 20 bij 5 meter, compleet met slaap- en woonkamer, volledig ingericht met de zitbanken, fauteuils, tafels, karpetten, kasten, bureaus en bedden van Living Divani en Porro. Samen met architect Bart Akkerhuis zullen de experts van Noort Interieur ook een modelloft in het Molengebouw inrichten, op het terrein van De Meelfabriek. Door de modelwoningen kunnen geïnteresseerde kopers zich een goede voorstelling maken van de ruimtes en de inrichting. Dit is belangrijk omdat de woningen in zeer grote mate vrij indeelbaar zijn. Een, twee of drie slaapkamers, of juist een heel grote woonkamer, het is allemaal mogelijk.

Levende showroom

Verder is het idee om een multifunctionele, levende showroom te realiseren in het Meelpakhuis van De Meelfabriek. Het wordt een showroom met een grote boekwinkel waar van alles gebeurt op het gebied van literatuur, muziek en architectuur. Er kunnen workshops worden gegeven door de School of Life, er wordt koffie geschonken in een espressobar en er kunnen ook bijzondere reizen worden geboekt.

Dit alles in combinatie met het design van Noort Interieur. "We willen daar een ontmoetingsplaats voor architecten en interieurarchitecten van maken. Dat gaat mooi worden, echt on-Nederlands."

Sterk met merken

Naast de prachtige merken Living Divani en Porro is Noort Interieur ook sterk met andere merken zoals Rimadesio, Flexform, Vitra en Knoll. In de showroom in Noordwijk huist tevens een concept store met de nieuwste producten van het Italiaanse merk Minotti: de Minotti Concept Store by Noort. Dat merk is te herkennen aan het strakke design, de perfecte kwaliteit van de toegepaste materialen en niet te vergeten de glamour. Tevens beschikt Noort Interieur over de grootste collectie van Minotti in Nederland. Sinds 1946 is het bedrijf hét adres van de regio voor het gehele interieur: van wonen tot slapen en van kasten en verlichting tot aan tuinmeubelen. Je kunt er terecht voor de juiste begeleiding bij verbouwingen, van ontwerp tot realisatie, maar ook voor inspiratie en deskundig advies van de vakkundige interieurontwerpers.

SLUIT, ALS NIEUWE BEWONER VAN DE MEELFABRIEK, EEN RABOBANK- HYPOTHEEK AF EN PROFITEER VAN VOORDELEN.

In De Meelfabriek woont u in een complete, comfortabele woonomgeving met voor elk wat wils. Prachtige lofts in het monumentale Molengebouw & Riffellokaal. Of een appartement in de nieuw te bouwen Singeltoren. Rabobank Leiden-Katwijk heeft speciaal voor de nieuwe bewoners van De Meelfabriek een aanbod en is u graag van dienst met een persoonlijk adviesgesprek. Hiervoor kunt u zich vrijblijvend oriënteren met ons Inloopsprekuren Hypotheken en het Rabobank Hypotheekdossier.

Projectaanbieding De Meelfabriek

Het afsluiten van een hypotheek bij Rabobank Leiden-Katwijk levert een aantal voordelen op:

- Hulp bij aanvraag van fiscale voordelen bij aanschaf woning in het monumentale Molengebouw of Riffellokaal;
- Een offertetermijn van 1 jaar;
- Bouwrente die gelijk is aan de hypotheekrente;
- Rente korting van 0,2% wanneer u een betaalpakket* heeft waarop uw inkomen wordt bijgeschreven en waarvan uw hypotheeklasten worden geïncasseerd.

Morgen al op gesprek?

Hebt u uw droomhuis gezien en wilt u snel inzicht in de mogelijkheden van uw hypotheek? U kunt de volgende werkdag** terecht voor een oriënterend gesprek. Maak vrijblijvend een afspraak of kom langs tijdens één van onze inloopsprekuren voor snel inzicht in uw mogelijkheden. Betaal tot € 450,- minder advieskosten

Betaal tot € 450,- minder advieskosten

Na de oriëntatie kunt u besluiten een hypotheekgesprek aan te vragen. U betaalt advieskosten voor dit hypotheekadvies***. Als u bij het Rabobank Hypotheekdossier zelf de documenten uploadt ter voorbereiding van dit gesprek, betaalt u tot € 450,- minder advieskosten.

Wekelijks Inloopsprekuren Hypotheken

Op diverse dagen en tijden in de week kunt u zonder afspraak terecht bij onze kantoren in Leiden en Katwijk ZH.**** Onze financieel adviseurs geven vrijblijvend antwoord op uw woonvragen: u zit nergens aan vast en betaalt geen advieskosten. Tijdens deze oriëntatie kijken we naar uw financiële situatie en het bedrag dat u kunt en wilt lenen, maken we een inschatting van de maandlasten, lichten we toe hoe een hypotheekadvies bij de Rabobank eruit ziet, wat de kosten daarvan zijn en welke stappen we doorlopen. Daarnaast kunnen we u informeren over bijvoorbeeld hypotheektarieven en hypotheekvormen. Het is voor u een laagdrempelige manier om meer achtergrond te krijgen bij uw financiële mogelijkheden op weg naar de aankoop van uw huis in De Meelfabriek.

Rabobank Hypotheekdossier

Met het Rabobank Hypotheekdossier op www.rabobank.nl maakt u zelf een persoonlijke berekening van wat u kunt lenen en wat daarbij uw maandlasten worden. Door met de variabelen te 'spelen' ziet u welke invloed uw eventuele keuzes hebben op uw maandlasten. Zo krijgt u een overzicht van de opbouw van de maandlasten (bruto/netto) gedurende de looptijd van de hypotheek. Het geeft u inzicht in de hypotheek die bij u past. U kunt het dossier zelf invullen. Dit kost u niets. Zo gaat u goed voorbereid het hypotheekgesprek in én betaalt u minder advieskosten.

Nieuwe bewoner van De Meelfabriek? Profiteer van voordelen bij de Rabobank.

Wat u aan maandlasten betaalt, hangt onder andere af van de hoogte van uw hypothecaire financiering en de gekozen looptijd. In het rekenvoorbeeld ziet u hoeveel u moet betalen bij een lening van 350.000,- en een rente van 2,4% voor 10 jaar vast. Vóór de afloop van de rentevast periode krijgt u van de bank een aanbod voor de volgende rentevast periode. U kunt dan een keuze maken uit de door de bank dan aangeboden rentetypes tegen het dan geldende rentetarief. Dat tarief kan hoger of lager zijn dan het nu geldende rentetarief. Als zekerheid voor de bank dient u hypotheek te vestigen op uw woning. Voor deze woning moet verplicht een opstalverzekering worden afgesloten. Daarnaast is het afhankelijk van de gekozen hypothecaire financiering of u, om hiervoor in aanmerking te komen, een overlijdensrisicoverzekering en/of Spaarrekening Eigen Woning moet afsluiten.

* De kosten voor een bepaalpakket bedragen tenminste € 1,80 per maand.

** Bij grote drukte is het mogelijk dat u niet de volgende werkdag terecht kunt bij een hypotheekadviseur. Op dat moment wordt de eerstvolgende mogelijkheid met u ingepland.

*** Kijk voor de advies- en afsluitkosten op www.rabobank.nl.

**** Kijk voor de exacte dagen, tijden en locaties op onze website (categorie wonen).

Maak een afspraak

Wij adviseren u graag tijdens een persoonlijk hypotheek adviesgesprek. Hiervoor kunt u een afspraak maken via onderstaande contactgegevens. Of kom langs tijdens ons Inloopsprekuren Hypotheken****.

Contactgegevens

Rabobank Leiden-Katwijk, afdeling Financieel Advies

Website: www.rabobank.nl/leidenkatwijk

E-mail: Info.LeidenKatwijk@rabobank.nl

Telefoon: (071) 700 60 00

Krediettabel

Wat u aan maandlasten betaalt, hangt onder andere af van de hoogte van uw hypothecaire financiering en de gekozen looptijd. In het rekenvoorbeeld ziet u hoeveel u moet betalen bij een lening van 350.000,- en een rente van 2,4% voor 10 jaar vast. Vóór de afloop van de rentevast periode krijgt u van de bank een aanbod voor de volgende rentevast periode. U kunt dan een keuze maken uit de door de bank dan aangeboden rentetypes tegen het dan geldende rentetarief. Dat tarief kan hoger of lager zijn dan het nu geldende rentetarief. Als zekerheid voor de bank dient u hypotheek te vestigen op uw woning. Voor deze woning moet verplicht een opstalverzekering worden afgesloten. Daarnaast is het afhankelijk van de gekozen hypothecaire financiering of u, om hiervoor in aanmerking te komen, een overlijdensrisicoverzekering en/of Spaarrekening Eigen Woning moet afsluiten.

Rekenvoorbeeld

Het totale door de consument te betalen bedrag ¹	EUR 350.000,00
Termijnbedrag (maand) ²	EUR 1.365,00
Jaarlijks kostenpercentage (JKP) ³	2,4 %
Vaste debetrentevoet ⁴	2,4 %
Duur van de kredietovereenkomst	30 jaar
Totale kredietbedrag	EUR 491.326,00

1) Dit bedrag bestaat uit alle termijnbedragen, inclusief het totale kredietbedrag dat u geleend heeft.

2) Bij de berekening is er vanuit gegaan dat de rente voor een periode van 10 jaar gelijk blijft. Dat komt echter niet voor. Het vermelde bedrag is dus een indicatie.

3) Het JKP geeft aan wat u jaarlijks aan rente en kosten betaalt voor uw krediet als percentage van het totale kredietbedrag.

4) Gedurende de rentevastperiode van 10 jaar staat deze rente vast.

INDUSTRIEEL ERFGOED GECOMBINEERD MET LUXE DESIGN

SLAPEN IN HET

Het voormalige silogebouw wordt omgebouwd tot een design viersterrenhotel. Een unieke plek aan de Singel waar luxe en service hoog in het vaandel staan.

Luxe slapen op de plek waar destijds dagelijks zo'n 420 ton bloem, goed voor 750 duizend broden, werd geproduceerd. Het silogebouw is wel het meest bekende gebouw van de Meelfabriek. Hotelier Arjen van den Hof, eigenaar van Vondel Hotels, waagt de stap om het markante pand om te bouwen tot een viersterrenhotel. Momenteel heeft hij vier hotels, twee restaurants, elf appartementen en een b&nb (bed & no breakfast) in Amsterdam met elk hun eigen identiteit maar met één gemene deler: persoonlijke service en luxe. De hotelier staat bekend om zijn werkwijze waarbij hij de historische karakteristieken van panden behoudt en laat samensmelten met krachtig interior design. Inspiratie daarvoor krijgt hij van andere hotels en winkels over de hele wereld. "Maar ook van het dagelijkse leven. Overal waar ik loop, maak ik foto's."

Passie, ervaring en geduld

Van den Hof was een van de eerste partners die werd betrokken bij de Meelfabriek: "Ab van der Wiel zocht ondernemers met passie, ervaring en geduld. Hij benaderde me vanwege mijn aanpak met Hotel De Hallen. Dat hotel is gevestigd in de voormalige tramremise in Oud-West. Het pand behoort tot het belangrijkste industriële erfgoed van Amsterdam, die uitstraling hebben we behouden. Een warme sfeer creëren in een oude, industriële tramremise is een uitdaging, maar het is ons toch gelukt. Dat is ook ons idee voor het hotel in de Meelfabriek." De plannen voor de Meelfabriek spreken hem aan vanwege de kracht van het totaal. "Er wordt samengewerkt met huurders en gebruikers. Samen vullen we elkaar aan en versterken we elkaar. Alleen zou ik er niet aan begonnen zijn. En dan de uitstraling van het gebouw: rauw en dynamisch. Echt prachtig."

SILOGEBOUW

**“Er wordt samengewerkt met huurders en gebruikers.
Samen vullen we elkaar aan en versterken we elkaar”**

foto Annette Fauchey

Thuis gevoel

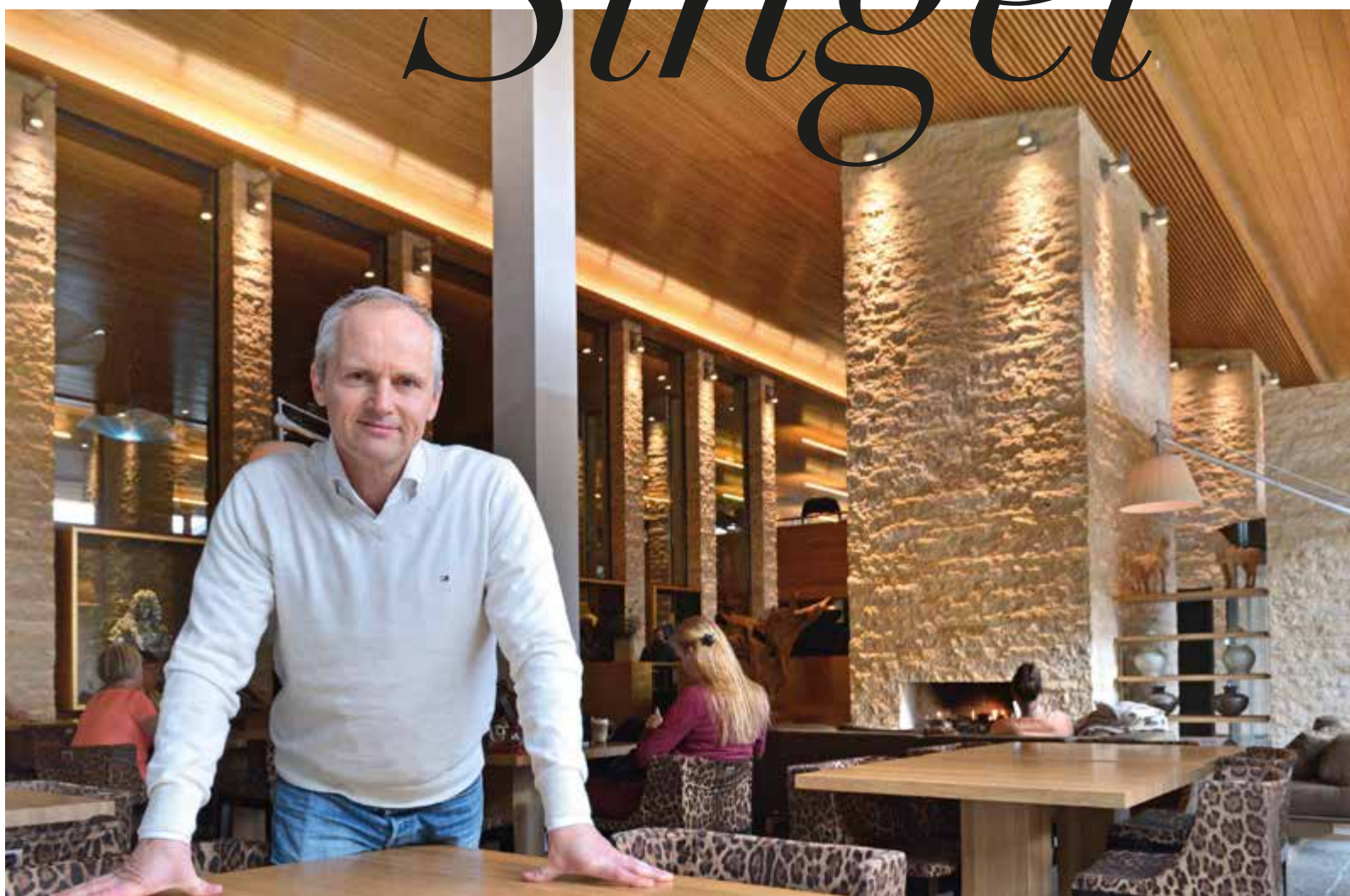
Het bijzondere aan het hotel is dat functies in elkaar overlopen. “We willen iedereen zich laten thuis voelen in het hotel. De receptie zal niet meteen bij de ingang zijn, maar juist verderop op de begane grond. Zo voelen gasten of bezoekers geen natuurlijke drempel om het hotel te betreden. De lobby zal namelijk ook voor andere doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld als expositieruimte.” Het hotel richt zich op de zakelijke markt en toeristen. Het krijgt 70 tot 80 kamers en 20 hotelappartementen. Om het industriële karakter te behouden worden de kamers uitgesneden uit de honingraatstructuur van het gebouw. Vloeren en plafonds worden toegevoegd en de muren van de silo's blijven puur. Hotelgasten, Leidenaren en andere bezoekers zijn ook van harte welkom in de sky bar, een restaurant met bar op de achtste en negende verdieping met een geweldig uitzicht over de stad.

INSPANNEN & ONTSPANNEN

SPORTEN AAN DE

Singel

Het Noordwijkse Azzurro Wellness opent een tweede vestiging in Leiden. Het concept van de luxe sportclub met heerlijke wellness faciliteiten wordt volledig doorgevoerd, maar dan toegepast op het industriële en stadse karakter van het voormalige fabrieksterrein.

Nu gaat het gebeuren. Volgens mede-eigenaar Marcel Zijlstra is de timing perfect: "Alle lichten staan op groen. De nieuwe Meelfabriek gaat een parel aan de Singel worden. En Azzurro Wellness wordt er ook een onderdeel van." De wellness zal tegelijk met hotel De Meelfabriek worden geopend. Sinds 2009 bestaat Azzurro Wellness in Noordwijk, het is een professionele sportclub met luxe wellness faciliteiten. Je kunt er individueel sporten, in groepslessen, met een eigen programma maar

ook begeleid met een ervaren trainer. Natuurlijk staat er alleen de beste apparatuur. Er is verder een zwembad, een tennis- en squashbaan, diverse zonnebanken, fijne sauna's, kinderopvang en leden kunnen zich na de work-out belonen met een fijne massage op de hydromassage-bedden; dat is allemaal inbegrepen in het abonnement. Sporten is immers niet alleen inspannen, maar ook juist ontspannen en ontmoeten. Daarnaast is Azzurro Beauty ook voor niet-leden te bezoeken.

Ontmoetingsplaats

Opvallend is de inrichting van de club. De rustgevende, mediterrane sfeer werkt inspirerend. Leden worden gastvrij ontvangen door de vriendelijke medewerkers. Koffie, thee en sapjes zijn vrij te pakken. "Alles om onze leden een warm thuisgevoel te geven. De lounge dient dan ook als ontmoetingsplaats. Mensen spreken hier met elkaar af en blijven hier langer zitten." Tijdens het sporten heb je uitzicht op het Noordwijkse landschap van duinen en gras, of ervaar je de serene rust die het luxe zwembad uitstraalt. "De inrichting is niet trendy, maar juist tijdloos met natuurlijke tinten en past in het duingebied."

Industrieel en stads

Het luxe concept zal compleet worden doorgevoerd in de Leidse vestiging op het terrein van De Meelfabriek. De medewerkers zullen er natuurlijk net zo gastvrij zijn, de vele faciliteiten net zo uitgebreid en de atmosfeer in Leiden zal net zo sereen en inspirerend zijn als in Noordwijk zodat alle leden zich er thuis voelen. Alleen de inrichting wordt anders. "De sfeer is daar industrieel en stads, dat nemen we mee in het interieur. De Leidenaar moet zich kunnen herkennen in de club."

Uitstekende mogelijkheden

Zijlstra ziet in Leiden nieuwe kansen liggen: "De stad heeft namelijk vooral veel sportscholen in het middensegment en prijsvechters. Daarnaast gaat de trek naar de stad onverminderd door. Leiden is geliefd en biedt daarom uitstekende mogelijkheden." De locatie spreekt hem natuurlijk ook aan: "Het is met recht een prachtig complex in Leiden. Naast de bewoners en huurders van het terrein bereiken we een grote doelgroep in de omgeving: Leiden, Leiderdorp maar ook Oegstgeest en Warmond. Zo kan iedereen een leven lang Azzurro Wellness ervaren."

LANDSCHAPSARCHITECT PIET OUDOLF:

‘Ik schilder

“Planten zijn mijn expressiemiddel,
in elke tuin leg ik iets van mezelf.”

Het dynamische landschap rond De Meelfabriek, dus de tuin, de daktuinen en het plein, wordt geregisseerd door de beroemde Piet Oudolf. Alle seizoenen beweging & beleving.

Piet Oudolf, 71 jaar en still going strong. Hij ontwierp tuinen van Venetië tot Chicago en van Stockholm tot New York. Een toevallige ontmoeting in Londen, waar Oudolf samenwerkte met Peter Zumthor, bracht Ab van der Wiel in contact met de beroemde landschapsarchitect. Hij vertelde hem over zijn plannen voor herontwikkeling van de historische Meelfabriek in Leiden en Oudolf was meteen enthousiast: “Die plek is zo boeiend. De oude Meelfabriek heeft een industrieel karakter, het is een complex van gebouwen en ik vind het heel interessant om daar de tuinen bij te mogen maken. Ik vind het daarnaast fijn dat ik met echte vakmensen aan dit mooie project mag werken.”

Schilderen met planten

De beroemde tuinen van Oudolf staan bekend om hun natuurlijke dynamiek. Een vergelijking met de bloemige schilderijen van de Franse schilder Claude Monet is snel gemaakt. Voor Oudolf is zijn werk een expressiemiddel: “Een tuin ontwerpen is schilderen met planten. Ik kan mezelf ermee uitdrukken. In elke tuin leg ik iets van mezelf.” Wat zijn de ideeën voor de tuinen van de Meelfabriek? “Er is beweging en elk seizoen zal de tuin weer helemaal anders zijn. Het hele jaar rond is er beleving en dynamiek.” Het landschap sluit bovendien aan op het omliggende Singelpark.

Meerwaarde voor Leiden

“De nieuwe Meelfabriek gaat heel mooi worden. Ik weet zeker dat het van meerwaarde zal zijn voor Leiden. Een wandeling wordt een hele belevenis. Mensen gaan nog vaker denken: laten we eens een bezoekje brengen aan Leiden.” Zien we Oudolf de komende jaren dan ook nog eens terug in de stad? “Ik kom zeker langs om te kijken hoe het gaat met De Meelfabriek. Ik ben zo blij met dit project. Eigenlijk zou ik er zelf ook wel willen wonen.”

Piet Oudolf, wereldberoemd in het buitenland

Piet Oudolf komt uit een horecafamilie, maar toen hij in aanraking kwam met planten werd dat zijn medium en kon hij niet meer buiten de schoonheid daarvan. Hij zette zich af tegen de toen gangbare Engelse tuincultuur en ontwierp juist natuurlijke, dynamische tuinen die elk seizoen van gedaante veranderen. Zijn stroming wordt de New Perennial Movement genoemd. Hoewel niet iedereen in Nederland hem kent, is Oudolf wereldberoemd in het buitenland. Een van zijn bekendste ontwerpen is de beplanting voor The Highline in New York, ooit een vervallen spoorlijn boven de stad en nu een geliefd stadspark. Hij ontving de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs (2013), de Rotterdam-Maaskantprijs (2014), maar ook de Award voor Excellence in Design van de kunstcommissie van de stad New York (2004). Oudolf, inmiddels 71 jaar, denkt voorlopig nog niet aan stoppen. “Ik ga door zolang het kan.”

De Leidse singelrand is de grootste stedelijke verdedigingsgordel van Europa waarvan de structuur nog duidelijk zichtbaar is

Het

Singelpark

De Stichting Vrienden van het Singelpark werkt aan het langste, mooiste en spannendste stadspark van Nederland. Als het park gerealiseerd wordt, vormt De Meelfabriek straks onderdeel van deze groene long van Leiden.

De Meelfabriek vormt een natuurlijk onderdeel van het Singelpark

De Leidse Hortus botanicus maakt deel uit van het Singelpark en vervult een essentiële rol als curator van bomen en planten uit alle delen van de wereld

R

Rondom de historische binnenstad van Leiden ligt sinds 1659 een zes kilometer lange vestinggracht. Met op de oude vestingwallen en bolwerken parels zoals de Hortus botanicus en Sterrenwacht, musea, fraaie begraafplaatsen, stadsmolens en stoere industriële monumenten waaronder De Meelfabriek. Ooit waren de singels omzoomd met bomen. Een geliefde wandelroute voor de inwoners van Leiden. De gemeente Leiden is al decennia bezig om deze singelrand weer groen te maken.

De Leidse singelrand is de grootste stedelijke verdedigingsgordel van Europa waarvan de structuur nog duidelijk zichtbaar is. Inwoners van

Leiden hebben het initiatief genomen om van dit unieke cultureel erfgoed één groot aaneengesloten park te maken: het Singelpark. Een park om te sporten en cultuur te beleven, natuur en historie te ontdekken, rust te vinden en mensen te ontmoeten. Met het water van de singels als de blauwe ader. En met de beroemde Leidse Hortus botanicus als curator van de bomen en planten uit alle delen van de wereld. De stichting Vrienden van het Singelpark spant zich in om samen met de gemeente en in samenwerking met inwoners en andere organisaties in de stad van de droom werkelijkheid te maken: een groene long om de dichtst bebouwde binnenstad van Nederland. Een park in de vorm van een rondje. Zonder begin, zonder eind. Een park voor en door inwoners van Leiden.

Luieren en recreëren kunnen inwoners en bezoekers straks rondom de hele binnenstad

Om het wandelrondje compleet te maken zullen er hier en daar nieuwe bruggen en paden aangelegd moeten worden. Op vele plekken is het Singelpark echter al prima toegankelijk

Het is de bedoeling om op termijn de hele singel weer bevaarbaar te maken. Het Ankerpark is nu in de zomer al een geliefde pleisterplaats voor plezierjachtjes. Aan de Zijlsingel brengen vele internationale fietsvakantiegangers de nacht door op verbouwde traditionele vrachtschepen

Rondje singel

Grote delen van de singels zijn nu nog slecht toegankelijk en van matige kwaliteit. Er zullen nieuwe bruggen en paden moeten komen. De hele singelgracht bevaarbaar gemaakt. Zodat je straks ongestoord je 'rondje singel' kunt wandelen, rennen, fietsen, skaten, schaatsen of varen. Steen maakt plaats voor groen. Waardoor ruimte ontstaat voor initiatieven zoals een buurtmoestuin of een natuurspeeltuin, een leestuin of een beeldentuin. Het Singelpark wordt in fases aangelegd. Elk gebied langs de singels kent een eigen sfeer en krijgt een eigen ontwerp dat op die sfeer aansluit.

Begraafplaats Groenesteeg in 1890, met daarachter de industriële zone rond De Meelfabriek

Historie

De hele ring van verdedigingsgrachten om de historische binnenstad is nog intact. Deze gordel dateert deels nog uit de 14e eeuw (met enkele 16e eeuwse uitbreidingen) en ongeveer driekwart uit de 17e eeuw. Vanaf de 19e eeuw verschenen voor die tijd typerende nieuwe functies op de oude wallen: begraafplaatsen, stadsparken, fabrieken, plus ruimte voor de universiteit, het garnizoen en stadsvilla's. Zonder dat daarbij de karakteristieke stervormige structuur van de vestingwallen werd aangetast. Door de komst van alle nieuwe functies zijn de fortificaties (wallen, muren, poorten) grotendeels verdwenen. Maar de combinatie van erfgoed uit verschillende perioden binnen de context van een 14e en 17e-eeuwse verdedigingsstructuur, geeft de Leidse singelring een extra meerwaarde. In het Singelpark loop je letterlijk door verschillende periodes in de geschiedenis van de stad, van middeleeuwen tot heden. Dat maakt het park extra bijzonder. Erkenning van deze gelaagdheid is dan ook een belangrijk uitgangspunt geworden in de plannen voor het park.

In 1890 had de Zijlsingel nog de dubbele bomenrij

Aan het einde van de 19e eeuw was de Zoeterwoudsesingel nog een groene oase

Het Katoenpark tussen begraafplaats Groenesteeg en De Meelfabriek krijgt een opknappbeurt

Begraafplaats Groenesteeg is gesticht in 1813 en werd in 1978 rijksmonument. Sinds 1975 is er niemand meer begraven. Het is de rustplaats Leidse geleerden en notabelen, maar ook van de moeder van Vincent van Gogh. Onder de prominente industriëlen die hier begraven liggen is ook de grondlegger van De Meelfabriek: Arie de Koster sr. (1841-1912; keldergraf 285, vak A1). Groenesteeg kent een bijzondere flora en fauna, waaronder vele stinseplanten en een eeuwenoude bruine beuk. Er zijn regelmatig rondleidingen over dit vredige hoekje van de binnenstad. Bron: www.begraafplaatsgroenesteeg.nl

De vestingstructuur

De Leidse singels hebben een duidelijke basisstructuur van een verdedigingsgordel. Aan de binnenkant de binnenvestgrachten. Dan de wallen en muren, met daarin stadspoorten. Twee poorten zijn bewaard gebleven: de Zijlpoort en de Morspoort. Vervolgens de vestinggracht of vest, een ongeveer vijftien meter breed water. Deze wordt vaak ten onrechte de singel genoemd. De eigenlijke singel is de weg die om de stad buiten de gracht loopt. Vroeger was dat een onverharde weg omzoomd door een dubbele bomenrij. Met daarachter weer een singelsloot.

Singelpad

De Leidse singelring heeft altijd een groen karakter gehad. Buiten de singels begon het platteland en de wallen zelf waren met gras begroeid. Bijzonder: het stadsbestuur maakte destijds van de vestingwallen al een groene zone. Het bestuur liet sinds 1592 aan

de singel buiten de vestinggracht steeds een dubbele rij bomen planten, met daartussen het singelpad (de singel). Deze bomen dienden ter versiering, voor de recreatie en voor de gezondheid van de stadsbewoners. Een behoorlijk modern klinkende motivatie!

Leiden in het bos

De singel om de stad werd dan ook een belangrijke wandelroute. Het stadsbestuur plaatste ook nog eens bankjes. Het groene uiterlijk van Leiden viel buitenlandse bezoekers op. William Aglionby (1669) vroeg zich zelfs af of "Leyden was in a wood, or [a] Wood in Leyden." Dit groene karakter werd pas minder vanaf de jaren twintig van de twintigste eeuw. De bijl ging in de buitenste bomenrij. Het zand van het singelpad maakte plaats voor asfalt ten behoeve van het autoverkeer. De bedoeling is dat in het Singelpark de dubbele bomenrij aan de buitenzijde van de singelgracht waar mogelijk weer in ere wordt hersteld.

Helpen om het Singelpark te realiseren?
Nieuwsgierig naar de plannen, of wil je weten welke uitdagingen er nog overwonnen moeten worden?
Op www.singelpark.nl vind je meer informatie.

Kweektuin

In de Singelpark Kweektuin worden bomen en vaste planten opgekweekt totdat ze een definitieve bestemming ergens in het Singelpark krijgen. Inwoners en bezoekers van Leiden kunnen hier bomen en planten doneren. Bijvoorbeeld bomen die te groot worden voor de eigen voortuin, of planten met een bijzonder verhaal. De Singelpark Kweektuin ligt op de voormalige Trafolocatie tussen Leiden CS, het oude belastingkantoor en het IBIS Hotel. Op steenworp afstand van de Morssingel. De Vrienden van het Singelpark mogen het terrein gebruiken van de gemeente Leiden totdat er gebouwd gaat worden in dit deel van het stationsgebied.

WETHOUDER FRANK DE WIT (ONDERWIJS, SPORT EN DUURZAAMHEID)

‘EEN *reusachtig* ICOON IN HET SINGELPARK’

“De Meelfabriek staat als een reusachtig icoon in het Singelpark. Je kunt er niet om heen. Nu nog een troosteloos aangezicht, maar als ik de plannen bekijk, straks een bijzondere trekker in het Singelpark. Wat ik daarbij een winstpunt vind is dat het terrein van De Meelfabriek openbaar toegankelijk wordt en dat de Singelparkroute hier dus gewoon door heen loopt.

Klein parkje

Ik vind het prachtig dat op deze stenige plek toch ook weer gekozen wordt voor de aanleg van een klein parkje; een tuin op het binnenterrein toegankelijk voor iedereen ontworpen door de beroemde landschapsarchitect Piet Oudolf, bekend van onder andere de High Line in New York. Piet Oudolf zal hierbij samenwerken met Peter Veenstra van Lola architects, die ook het plan voor het Singelpark maakte.

Duurzaam tweede leven

Natuurlijk juich ik het toe dat de rijksmonumenten een duurzaam tweede leven krijgen. Op het gebouw komen zonnepanelen, die de algemene ruimtes straks voorzien van energiezuinige LED-verlichting. Wonen, werken en recreëren op een bijzondere en historische belangrijke plek in de stad en dat nota bene met de voeten in het Singelpark; dát is wat de Meelfabriek straks te bieden heeft!”

“Ik juich het toe dat
de rijksmonumenten
een duurzaam tweede
leven krijgen”

JEROEN MATERS

‘BRON VAN

• • •
inspiratie
VOOR IEDEREEN’

“De Meelfabrick staat voor ons communicatiebureau voor nieuwe kansen om te innoveren, zegt eigenaar Jeroen Maters. “De fabriek bestaat straks uit een bonte mix van mensen, gebouwen en functies: van wonen tot werken, van theater tot sport, van bezoekers tot bewoners, van jong tot oud. Wij geloven dat echte innovatie ontstaat waar vakgebieden elkaar ontmoeten. Dat kwam zo:

Live interviews

Theatermaker Paul Koek vroeg me een paar jaar geleden: ‘Waarom houden jullie interviews altijd één op één? Dat zijn zulke spannende gesprekken, die zou ik nooit voor mezelf houden’, zei hij. Paul is met zijn Veenfabrick als geen ander gewend aan het vertalen van inhoud naar theatrale vormen voor live publiek. Dat was echt een eye opener voor ons. Waarom doen we die gesprekken inderdaad eigenlijk altijd in besloten sfeer? We begonnen te experimenteren met live interviews. Nu een jaar of vijf later zijn die uitgegroeid tot grote innovatieve congressen-in-festivalvorm waar duizenden mensen op af komen. Ons concept is nu zelfs een

exportproduct geworden. Zonder dat gesprek destijds in de oefenruimte van de Veenfabrick was het misschien nooit zo ver gekomen. Wij hebben theatermakers nodig, koks, ontwerpers, ambachtsmensen die ons inspireren. En die wij op onze beurt bijvoorbeeld kunnen helpen op het gebied van ondernemerschap en communicatie. We zijn altijd op zoek naar hoe het nóg beter, nóg spannender kan. De Meelfabrick met al zijn bijzondere gebouwen en buitenruimtes, bewoners en bezoekers brengt je in die gemoedstoestand: het biedt ruimte om te ontmoeten, te dromen, nieuwe verbindingen te maken die je anders nooit zag of voor mogelijk hield.

‘Ruimte om te ontmoeten, te dromen en nieuwe

Brainstormboot

We zouden daarom graag met onze communicatieadviseurs, journalisten, filmers, vormgevers, trainers en eventorganisatoren onze intrek willen nemen in De Meelfabriek. En dat niet alleen: we zouden ook graag een ruimte voor bijeenkomsten willen ontwikkelen waarin we onder meer de nieuwste live concepten kunnen uitproberen. Waarbij we mogelijk ook

sessies op onverwachte plekken kunnen doen, bijvoorbeeld in een galerie of theatteruimte, winkel of werkplaats. En niet te vergeten buiten: in de Piet Oudolf tuin, het Singelpark of in een brainstormboot varende over de singels. Zo wordt De Meelfabriek niet alleen een bron van inspiratie voor ons, maar voor iedereen die de fabriek bezoekt en bewoont."

Foto Renzo Candido

verbindingen te maken.'

Het *beschermen*

Op 6 oktober van het jaar 2000 maakte de Rijksdienst voor Monumentenzorg bekend dat de Leidse Meelfabriek de status van rijksmonument had gekregen. Dat was een memorabel moment in de strijd om het behoud van dit, volgens velen toch uitgesproken lelijke, complex. Toen in 1987 de sluiting van deze fabriek, De

Sleutels, werd aangekondigd, leek sloop van deze kolossale blok beton dan ook voor de hand te liggen. Het zou het silhouet van de stad, waarin bij gebrek aan grote oude torens juist dit gebouw zo dominant aanwezig was, verbeteren en het zou ruimte scheppen voor verfraaiing van de buurt.

De Meelfabriek had in 1900 nog niet de omvang van nu. Aan de rechterzijde de Koninklijke Grofsmederij, op de plek van het huidige Ankerpark. Foto collectie Erfgoed Leiden. e.o.

waard

M

Maar de Meelfabrick was ook het laatste grote en nadrukkelijk in de stad aanwezige fabriekscomplex en kon daardoor gaan gelden als het symbool van het karakter van het oude Leiden: industriestad bij uitstek en van oudsher. Met dat verleden wilden velen toch de verbindinglijnen niet volledig afsnijden. Zoals het zichtbare oudere verleden in de stad gekoesterd werd zo diende ook het recentere verleden niet te worden vernietigd. Bovendien kende het complex, dat na de eerste bouw in 1884 in de loop der jaren tot een indrukwekkend geheel aan gebouwen (veertien herkenbare bouwdelen) uitgroeide, een aantal vanuit het oogpunt van industriële archeologie opmerkelijk constructies, die de moeite van het beschermen waard waren. Zo zijn het ketelhuis uit 1896 en het silogebouw uit 1904 voorbeelden van vroege grote betonconstructies.

Luchtfoto uit 1932 met, van links naar rechts, de katoenweverij van De Heyder, de Meelfabrick en de Grofsmederij. Foto collectie Erfgoed Leiden. e.o.

N

Niet toevallig werd juist in 1987 de Stichting Industrieel Erfgoed Leiden (STIEL) opgericht. De Meelfabriek werd van het begin af aan haar *pièce de resistance*. STIEL vond niet direct algemeen gehoor, maar van volledige sloop was al snel nauwelijks sprake meer. Omgekeerd stelde STIEL zich ook niet op het standpunt dat het complex “onder een glazen stolp” moest worden geplaatst. Het idee van hergebruik van althans een deel van het complex werd al spoedig door alle betrokken partijen als grondslag

voor de toekomstplannen met het complex en omgeving gekozen. Maar dat betekende geenszins gezamenlijk zoeken naar een oplossing. Integendeel, er werd jarenlang stevig gestreden – inhoudelijk, publicitair, politiek, bureaucratisch en juridisch – over in welke mate en hoe precies. De emoties liepen soms hoog op. Daarom is het verheugend dat dit kroonjuweel van het Leidse industriële erfgoed nu een duurzame herbestemming heeft gevonden en daardoor voor de stad behouden blijft.

Brood bakken om de kwaliteit te testen.
Foto Niek Bavelaar, STIEL

Vrachtwagens van Meneba bij de fabriek. Foto Niek Bavelaar, STIEL

Over STIEL

De Stichting Industrieel Erfgoed Leiden (STIEL) houdt zich bezig met het industriële erfgoed van Leiden en omgeving. STIEL richt zich op alles wat met bedrijf en techniek in het verleden te maken heeft. De activiteiten van STIEL bestaan uit het in kaart brengen, documenteren, onderzoeken en fotograferen van het industrieel erfgoed in Leiden en de regio rondom Leiden. STIEL brengt de verzamelde gegevens naar buiten in de vorm van publikaties en tentoonstellingen.

Daarnaast richt STIEL zich op het mogelijke behoud en hergebruik van bedrijfsmonumenten, onder meer door het selecteren en voordragen voor gemeentelijke, provinciale en rijksmonumentenlijsten.

www.stiel-leiden.nl

“het laatste grote fabriekscomplex”

WERELDERFGOED

wonder

De gebouwen die in de loop van jaren De Meelfabriek zijn gaan vormen zijn in de beperkte ruimte van het beschikbare bolwerk geperst. Het bolwerk knijpt de gebouwen de lucht in, ze steken boven de plaatselijke skyline van de binnenstad uit en staan met hun tenen op de rand van het water. Een sculptuur van gebouwen ontstaat: een erfgoedsculptuur. Als student architectuurgeschiedenis in Leiden, geïnteresseerd in het erfgoed van mijn studiestad, maakte ik de discussies vijftientig jaar geleden mee, eerst over de beschermingswaardigheid, daarna over de herbestemming. Twintig jaar later, inmiddels uitgever van architectuurpublicaties, kruist het markante complex opnieuw mijn pad. Ik kom in contact met ontwikkelaar Ab van der Wiel en architect Peter Zumthor, die dan al enkele jaren aan de plannen werkt. Ab droomt ervan

iets te realiseren dat de wereld verbaast, Peter Zumthor verbaast de wereld met zijn architectuur, inclusief mijzelf. De ontwerpen zijn adembenemend, de plek ongekend. Dit wordt een werelderfgoedwonder. Zumthor is nu uit beeld, maar zijn masterplan is er nog steeds en een nieuwe architect, jonger, neemt het stokje over. De combinatie van plek, geschiedenis, erfgoed en mogelijkheden maakt van De Meelfabriek een echte zeldzaamheid, een uitzondering, een situatie die maar een keer voorkomt. Als het lukt, komt de erfgoedsculptuur tot leven en ontstaat een plek als geen ander.

Eelco van Welie
directeur nai010 uitgevers

‘Het bolwerk knijpt de gebouwen de lucht in’

DIRECTEUR VAN DER WIEL BOUW

‘Wat je noemt,

Duurzaamheid en flexibiliteit. Twee eisen die directeur Ed Zwart de hele dag meedraagt als verantwoordelijke voor de techniek bij de ontwikkeling van De Meelfabriek.

De bouw- en installatietechniek van de nieuwe gebouwen en het transformeren van de bestaande gebouwen kennen in omvang en complexiteit hun gelijke nauwelijks. De diversiteit van de gebouwen en de verschillende functies zijn enorm. Ed Zwart: "De nieuwe Singeltoren van 45 meter hoog wordt bijvoorbeeld geheel opgetrokken uit een zelfdragende gewapend betonnen kern van woning scheidende wanden met dragende gevelkolommen. De binnenwanden hebben dan ook geen dragende functie zodat de appartementen in grote mate vrij indeelbaar zijn. Ook de bestaande karakteristieke staalconstructie in het

Molengebouw en Riffellokaal bieden de mogelijkheid voor grote vrije indelingen. Een, twee of drie slaapkamers, een afzonderlijke keuken of een extra grote open woonkamer zijn geen probleem. Ook het samenvoegen van meerdere appartementen tot één groot appartement is mogelijk. De nieuwe bewoners kunnen hun woonwensen in zowel nieuwe als bestaande gebouwen vervullen. De nieuwe en de te transformeren bestaande gebouwen worden ook voorzien van zogenaamd duurzaam hedendaags comfort. Niet alleen naar de eisen en wensen van deze tijd maar ook zeker met het oog naar de toekomst."

een uitdaging'

Comfort

Ed Zwart, inmiddels ruim 15 jaar als zodanig in functie bij Van der Wiel Bouw zegt verder dat er voor zowel de nieuwe gebouwen als voor de transformatie van bestaande gebouwen zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van een duurzame bouwmethode en -producten: "Het hergebruik van bestaande gebouwen zoals het Molengebouw en het Riffellokaal is natuurlijk al duurzaam op zich maar deze monumenten worden ook geïsoleerd en de bestaande stalen ramen worden voorzien van dubbel glas. De nieuw te bouwen Singeltoren is conform de laatste

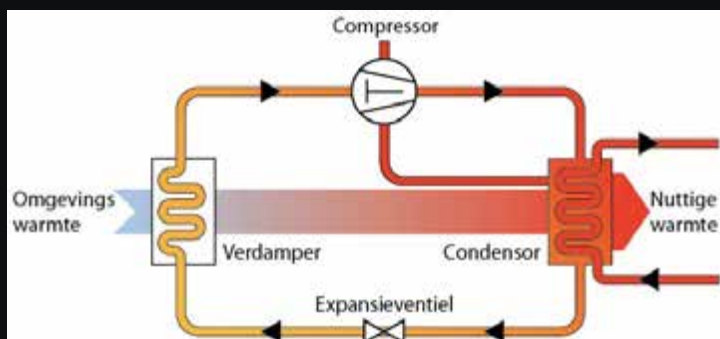
normen voorzien van hoogwaardige isolatie in vloeren, gevels en het dak. En de hoogwaardige beglazing is daar, ter voorkoming van opwarming van het gebouw in de zomer als gevolg van glas van vloer tot plafond, voorzien van zonwerend glas. Het ontwikkelen en bouwen bij de Meelfabriek kan gerust een uitdaging worden genoemd. Kortom een prachtige uitdaging voor Van der Wiel Bouw en een geweldige kans voor onze klanten."

'Een, twee of drie slaapkamers, een afzonderlijke keuken of een extra grote open woonkamer zijn geen probleem.'

Voor de liefhebbers:

In alle appartementen wordt op een duurzame manier voorzien in verwarming en zelfs koeling. De verwarming en koeling geschiedt middels slangen in de vloer, vloerverwarming/koeling, in combinatie met zeer duurzame warmtepomptechniek. Warmtepomptechniek is een techniek waarbij met een of meer warmtepompen omgevingswarmte van een laag temperatuurniveau naar een hoger cq. bruikbaar temperatuurniveau wordt gebracht. De warmte kan worden onttrokken aan de omgeving, de buitenlucht maar ook uit ventilatie cq. binnenlucht. De principiële werking van een warmtepomp kan eenvoudig worden verklaard aan de hand van de werking van een koelkast.

Als we een pak melk in de koelkast zetten, dan willen we dat de temperatuur van de melk laag wordt en blijft. Er wordt via de verdamper van de koelkast warmte aan het pak melk onttrokken waardoor het pak melk zal afkoelen. De onttrokken warmte wordt afgevoerd via het rasterwerk aan de achterzijde (de condensor) van de koelkast. Het hele proces wordt aangedreven door een compressor. Aan de verdamper van de warmtepomp dient (i.p.v. het pak melk) een energiebron (buitenlucht) te worden gekoppeld waar energie aan kan worden onttrokken. Aan de condensor van de warmtepomp dient een laagtemperatuur afgiftesysteem te worden gekoppeld (vloerverwarming) waar warmte of koude kan worden afgegeven. De technologie van de warmtepomp is dus geschikt voor zowel warmte- als koudevraag en kan beide producten leveren met een energetisch veel hoger rendement dan in het geval van traditionele technologie zoals een CV-ketel op gas. Ter vergelijking, het rendement

van een goedwerkende Hr-ketel is zo'n 90-95%. Voor het warmtepompsysteem hebben wij slechts elektriciteit nodig en rendementen tussen de 400 en 600% zijn goed mogelijk. Eenvoudig kan worden gesteld dat 1kWh aan elektrische energie 4 tot 6kWh aan verwarming- koelvermogen oplevert. De energie onttrokken aan de buitenlucht wordt dus afgestaan aan het water van de vloerverwarming indien er vraag is naar verwarming. Bij de vraag naar koeling zal het warmtepompsysteem het watercircuit juist koelen naar circa 18-20 graden en zo kan door het relatief koudere water in de "vloerverwarming" het appartement worden gekoeld. Dit is naast duurzaam en milieuvriendelijk ook zeer comfortabel, maakt een gasaansluiting overbodig en een ieder die af en toe zijn energierekening bekijkt zal beamen dat gas het grootste deel uitmaakt van de jaarlijkse kosten.

Een ander belangrijk component van dit systeem is de forse reductie op de uitstoot van het broeikasgas CO₂. Dit ligt fors lager t.o.v. vergelijkbare traditionele systemen en draagt behalve aan een lage energierekening ook bij aan de milieu doelstellingen in het kader van landelijke en Europese doelstellingen. Naast de zeer duurzame en comfortabele warmtepomptechniek zal in de Singeltoren ook warmte cq. energie worden teruggewonnen uit ventilatielucht en het warm douchewater. Op de daken van de gebouwen worden tevens zonnepanelen opgenomen zodat middels "gratis" zonlicht de energiezuinige LED-verlichting in de algemene ruimten kan worden voorzien van stroom.

MOLENGEBOUW & RIFFELLOKAAL

Lofts met *karakter*

Het voormalige Molengebouw & Riffellokaal, beiden met een elegante staalstructuur, worden omgetoverd tot 25 lofts en twee penthouses, volledig op maat gemaakt. De lofts - vanaf circa 100 m² - hebben hoge plafonds, sommigen wel van 5.00 meter. Het zijn ruimtes waarin de oude, stalen constructies zichtbaar zijn en met veel licht en ruimte. Een aantal lofts heeft een mezzanine voor een slaap-, werk- of atelierruimte. De ruimtes lenen zich perfect om een eigen indeling te bepalen. Laat uw fantasie de vrije loop en bepaal de indeling zelf.

Bovenop de industriële gebouwen komt een moderne opbouw met twee luxe penthouses. Deze penthouses - met oppervlaktes tot ruim 225 m² - kunt u volledig naar eigen smaak en wens ontwerpen.

De Meelfabriek Tuin

Beide gebouwen grenzen aan de tuin van De Meelfabriek, dat dient als rustpunt te midden van alle levendigheid. De Meelfabriek Tuin wordt ontworpen door tuinarchitect Piet Oudolf – bekend van The High Line in New York. Onder de tuin komt een parkeergarage voor circa 250 auto's.

Op de begane grond van het oude Molengebouw en het Riffellokaal is plek voor bijzondere winkeltjes en horeca. Niet de grote ketens, maar verrassende bedrijfjes die iets met kunst, design of ambacht te maken hebben. Zoals een edelsmederij, unieke galleries en natuurlijk de beste espressobar van Leiden. Deze straat - die door haar industriële uitstraling veel weg heeft van een straat in Manhattan - is een belangrijke doorgang in het Singelpark en zal veel bezoekers trekken.

Appartement op maat

Kopers kunnen de lofts geheel naar eigen inzicht indelen en bepalen waar de binnenwanden moeten komen. Een, twee of drie slaapkamers, een dichte keuken of een extra grote open woonkamer; het is allemaal mogelijk. Ook kunnen meerdere lofts -horizontaal of verticaal- worden samengevoegd.

Modelappartement

Benieuwd naar de lofts? Medio mei 2016 wordt in het Molengebouw op het terrein van De Meelfabriek een modelappartement ingericht zodat kopers een goed beeld krijgen van de mogelijkheden.

De positie van het Molengebouw (licht oranje) en het Riffellokaal (donker oranje). Het roodgekleurde vlakje is de Singeltoren

- Prijs: vanaf 400.000 euro v.o.n.
- Ruime stelposten voor keukens, sanitair en tegels
- Rijksmonument met zeer gunstige fiscale voordelen.
De onderhoudskosten zijn aftrekbaar van het bruto inkomen. Ook zijn de jaarlijkse onderhoudskosten aftrekbaar. De penthouses (nieuwbouw) kunnen geen gebruik maken van deze gunstige regeling
- De panden worden compleet gerestaureerd opgeleverd. De lofts zijn naar eigen wens in te delen. Tevens is het mogelijk meerdere lofts samen te voegen

Start bouw: vierde kwartaal 2016, oplevering 2017

Maquette van De Meelfabriek, gezien vanuit het westen

Gevel oostzijde

AANTREKKELIJKE FISCALE REGELING

De lofts in het Molengebouw & Riffellokaal zijn gevestigd in een Rijksmonument. Dit betekent dat de door de Belastingdienst vastgestelde onderhoudskosten aftrekbaar zijn van uw bruto-inkomen. De onderhoudskosten voor het Molengebouw zijn vastgesteld op ca. 2 miljoen euro, voor het Riffellokaal op ca. 2,3 miljoen euro. Deze aftrekpost wordt naar rato toebedeeld aan de appartementen. Dit fiscale voordeel geldt niet voor de nieuwe opbouw, de penthouses.

Heeft u bijvoorbeeld in het Molengebouw een appartement gekocht (de helft van één verdieping, circa 110 m²) dan heeft u recht op 1/14 deel van ca. 2 miljoen euro, te weten ca. 145.000 euro.

Van dit bedrag is 80% aftrekbaar van uw belastbaar inkomen in boxen

1,2 en 3. Mocht u de aftrekpost niet in één jaar kunnen verrekenen dan mag u dat in de volgende jaren verrekenen.

Naast de genoemde fiscale voordelen is er nog een aantal kleinere voordelen. Het effect van de fiscale voordelen is voor een ieder verschillend. Het is dan ook raadzaam om u te laten voorlichten door: drs I. (Igno) W.M. Duijvestijn van ID advies.

ID Advies

Postbus 861, 3700 AW Zeist

Bezoekadres: Diependaalsedijk 17 - 3601GH Maarssen

Telefoon: 06 30 142 668

E-mail: info@id-adviesbv.nl

Loft met trap naar mezzanine

Loft met mezzanine

ONTWERP MODELWONING STUDIO

2

1

3

4

5

6

1 Kastensysteem, Porro
2 Eettafel Minimo, Porro
3 Ex Libris vitrinekast, Porro

4 Zitbank Rod, Living Divani
5 Rabbit-Tortoise tafelcollectie, Living Divani
6 Fauteuil Chemise, Living Divani

AKKERHUIS & NOORT INTERIEUR

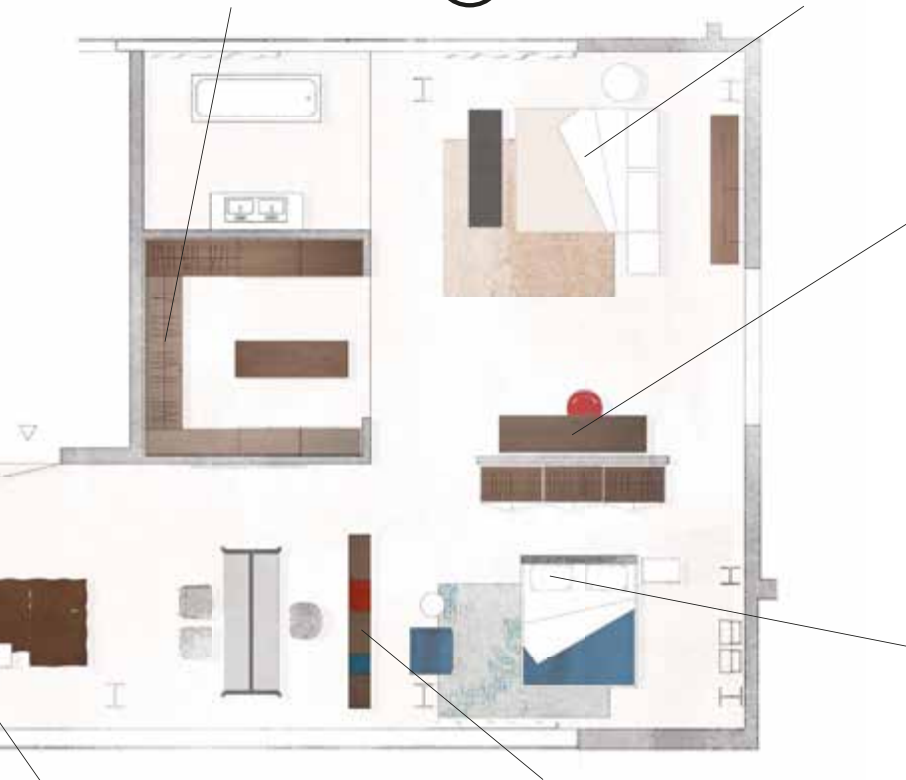
12

11

10

7

8

9

7 Extrasoft, Living Divani
8 Kastensysteem Porro
9 Bed Rod, Living Divani

10 Kast Load-it, Porro
11 Bed Taiko, Porro
12 Inloopkast, Porro

Innovatie, precisie en een helder ontwerp. Dat is waar bulthaup van oudsher voor staat. De lijn die de ontwerppioniers hebben ingezet wordt voortgezet – met producten die universaliteit combineren met flexibiliteit. U bent van harte welkom in onze showroom.

Amphoraweg 3
2332 ED Leiden
Tel. 071 5721777
info@bulthaupleiden.nl
www.leiden.bulthaup.nl

bulthaup
Leiden keukenarchitectuur

‘SCHOONHEID DOOR EENVOUD’

Visionair en trendsetkend. Dat zijn keukens van bulthaup. Volgens een doordacht totaalconcept waarbij de vorm de functie volgt in alle facetten. Functionaliteit die gepaard gaat met hoge esthetische kwaliteit en innovatieve oplossingen.

In Leiden en omstreken wordt bulthaup vertegenwoordigd door bulthaup Leiden keukenarchitectuur. Hier gaat ongeëvenaarde kwaliteit in keukens samen met persoonlijke aandacht, integer advies en competente service. De meerwaarde van bulthaup Leiden laat zich nauwelijks omschrijven; het is een kwestie van ervaren.

Intelligent concept

bulthaup staat voor een helder en intelligent concept, technisch briljant uitgevoerd en met een sensuele uitstraling. Optimale kwaliteit die gericht is op de huidige en toekomstige behoeften van de klant. Onderscheidend en technisch geavanceerd.

De productlijnen van bulthaup vormen een samenhangend geheel. Zo kenmerkt de bulthaup b1 zich door een simpele, heldere vormgeving en zorgvuldige detaillering. Puristische basiselementen die zijn teruggebracht tot de essentie. De bulthaup b2 vormt een flexibele keukenwerkplaats. Gebaseerd op modules die kunnen worden aangevuld of vervangen als de gebruiker daarvoor kiest. De bulthaup b3 vertegenwoordigt de schoonheid door eenvoud. De combinatie van ingetogen design en een grote diversiteit in oplossingen. Opmerkelijk is het bulthaup light design: unieke werkbladen en fronten waarin ambachtelijke precisie en technisch vernuft samengaan. Functioneel, ergonomisch en stijlvol.

Integriteit in ontwerp en afwerking

De mensen achter bulthaup Leiden zijn Edwin van den IJssel en Peter van Leent. Waar Edwin tekent voor creatieve ontwerpen, staat Peter's technische expertise garant voor een perfecte montage. Samen met hun team van ervaren medewerkers creëren zij een harmonieus geheel dat tot in detail is afgewerkt. De keukens als leefruimte die onlosmakelijk is verbonden met de architectuur van het huis.

Revolutionair in duurzaamheid

bulthaup Leiden realiseert keukens waar mensen jarenlang plezier van hebben. Duurzame keukens met het tijdloze signatuur van bulthaup. Letterlijk, want ook na jaren kunnen bulthaup keukenonderdelen nog steeds nageleverd worden.

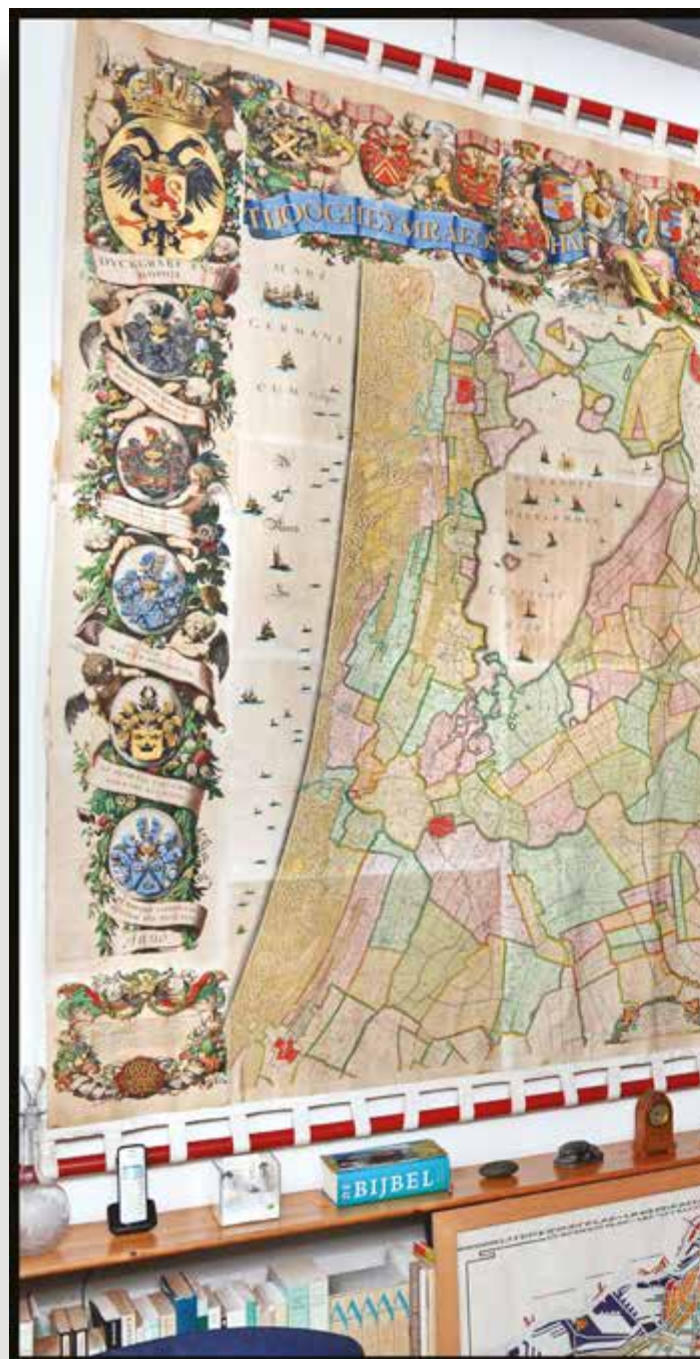
bulthaup Leiden keukenarchitectuur is een toonaangevende bulthaup dealer in Nederland. Toch is de organisatie bewust kleinschalig. Omdat bulthaup Leiden gelooft in meerwaarde door persoonlijke aandacht, integer advies en competente service. Het resultaat is een geheel dat groter is dan de som der delen. Inspirerende keukenarchitectuur door bulthaup Leiden.

JOHN STEEGH EN HARRIE TEUNISSEN

Een *echt* kaartenhuis

Een collectie van maar liefst 11.000 kaarten en 1.500 atlassen en reisgidsen. John Steegh en Harrie Teunissen kunnen we met recht verzamelaars noemen. "Die verzameling is geleidelijk aan ontstaan. Ik spaarde als kind al mijn zakgeld voor de Bosatlas, ik wilde de wereld leren kennen." Teunissen vult aan: "In de jaren tachtig liepen we lange afstanden door Spanje, toen bestond er nog geen navigatie, dus deden we dat gewoon met oude kaarten van voor de Burgeroorlog. Dan leer je pas echt kaarten lezen. Die oude kaarten hebben we allemaal bewaard. We zijn op een keer onze kaarten gaan tellen, toen kwamen we erachter dat we al een flinke verzameling hadden opgebouwd."

Geniale knoeier

Alle kaarten zijn goed gecatalogiseerd en opgeborgen in het hele huis. Sterker nog: het hele huis is aangepast aan de verzameling. Zo hangt in de woonkamer achterin een grote kaart van 2,65 meter bij 2,85 meter van het Delfland uit 1712, daarvoor moest een balk boven de voordeur worden verwijderd om het gevaarte binnen te krijgen. Voorin de woonkamer zien we ook een aardige kaart van 2,45 meter bij 2,40 meter van het hoogheemraadschap van Rijnland uit 1687. En dat zijn niet eens de grootste kaarten uit de verzameling, boven ligt nog een kaart van 4 meter bij 4 meter van Leiden keurig opgeborgen. De oudste kaart is er een uit 1575 van het ontzet van Leiden. Er is ook nog een echte Blaeu

van Leiden uit 1649. "Je ziet er alleen de Lakenhal niet op, terwijl die toen wel al bestond. We noemen Blaeu daarom een 'geniale knoeier'", vertelt Steegh.

Tentoonstellingen & lezingen

Het interessegebied van de heren beslaat de periode 1750 tot 1950, watermanagement, stadsplattegronden en militaire kaarten waar conflicten en ontwikkelingen op zichtbaar zijn. Regelmatig organiseren ze tentoonstellingen en lezingen, zoals 'Balkan in kaart, Vijf eeuwen strijd om identiteit' in de bibliotheek van de Universiteit Leiden, 'Kaart als Kunst' in de Lakenhal en de internationale tentoonstelling 'East of Auschwitz. The Holocaust in East Central Europe' in het Riga Ghetto Museum.

“Met workshops
en seminars
willen we
bijdragen aan het
concept van
De Meelfabriek”

Bijdragen

Toen Steegh en Teunissen 37 jaar geleden naar Leiden verhuisden, zagen ze De Meelfabriek nog in werking. Steegh vertelt: "Een fascinerend gebouw, we zijn er zoveel mogelijk geweest met Open Monumentendagen. We zijn serieus geïnteresseerd in een woning vanwege de hoogte van de ruimtes. We hangen alles vol, niet met behang maar met onze kaarten. Normaal gesproken willen mensen een woning op het zuiden, wij willen er juist een op het noorden. Zonlicht is funest voor onze verzameling. We willen de nog steeds groeiende collectie net als nu in huis houden en tegelijk voor zoveel mogelijk geïnteresseerden bereikbaar maken." De heren gaan bijdragen aan het concept van de voormalige fabriek. Teunissen legt uit: "We willen jaarlijks een meerdaagse workshop of seminar over kaartgerelateerde thema's organiseren, deels in onze woning en deels in de ruimtes in het Ketelgebouw. Daarvoor willen we samenwerken met andere gebruikers, huurders of kopers van het complex, samen versterken we elkaar."

Kunst & Design

De unieke uitstraling en architectuur van De Meelfabriek heeft een grote aantrekkingskracht op beeldend kunstenaars, fotografen en filmers, theatermakers, vormgevers, architecten, webdesigners en grafici en andere creatievelingen. In verscheidene gebouwen krijgen zij de ruimte. De smalle, industriële straat tussen het Silogebouw en de twee zogenaamde stalen gebouwen, het Molengebouw en het Riffellokaal, is bestemd voor bijzondere winkeltjes, kunstenaars en galleries.

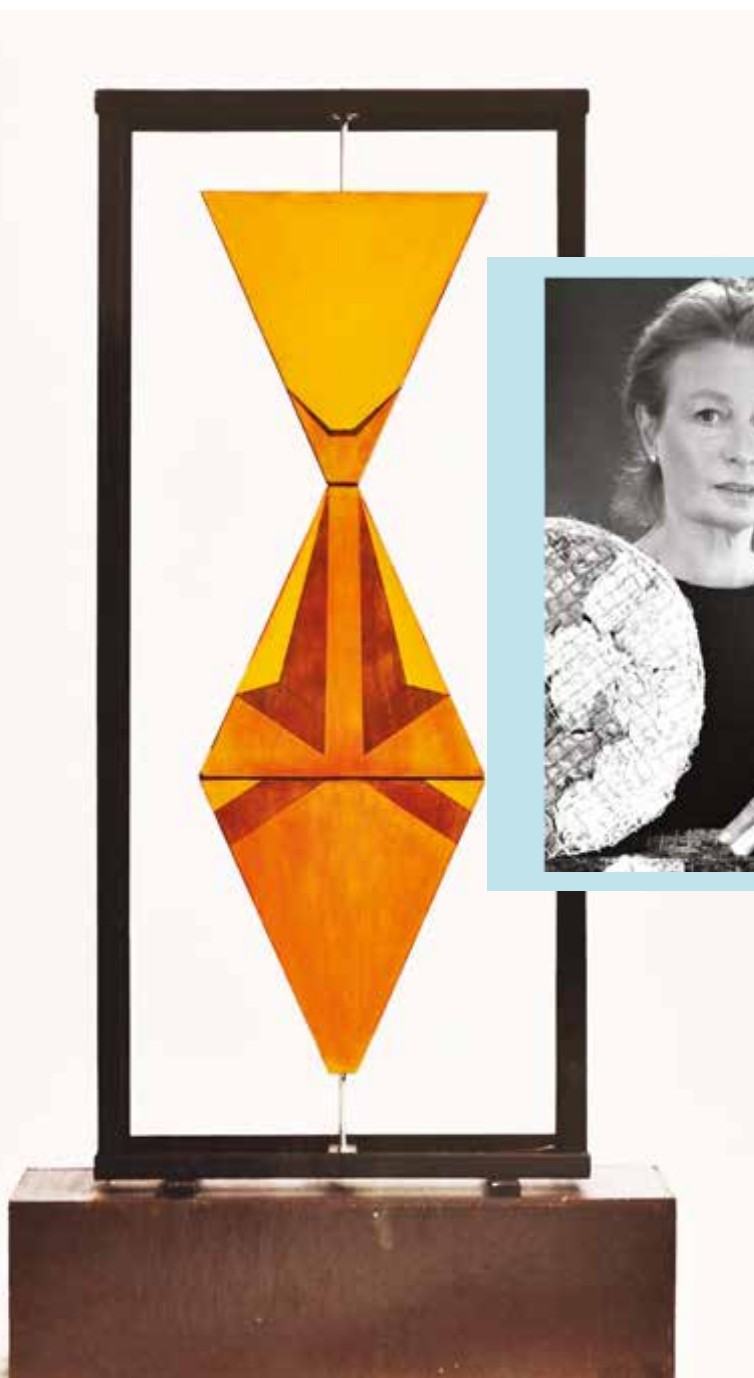
Het Ketelhuis, het oudste gebouw van het complex, wordt getransformeerd tot kunst- en cultuurhuis met flexibel indeelbare ruimtes voor kunst, poëzie, theater, muziek, seminars en workshops. Onder het gewelfde dak op de bovenste verdieping komt een intiem filmhuis, en op de begane grond een gezamenlijke foyer. In verschillende gebouwen komen kantoorruimtes voor creatieve bedrijven.

ANKIE VAN DONGEN

“Mijn *wens* komt eindelijk uit”

“Als geboren en getogen Leidse kwam ik per toeval in aanraking met De Meelfabriek. Mijn grootouders woonden hier en toen mijn opa overleed werd hij begraven op de begraafplaats aan de Zijlpoort. Ik weet nog dat ik langs de fabriek reed, het was zo indrukwekkend. Ik dacht: wat gebeurt hier allemaal? Ik was toen pas tien jaar oud. Toen ik wat ouder was stond het leeg, ik wilde er toen stiekem een verdieping kraken. Nee dat heb ik niet gedaan hoor, maar de wens om er een atelier te krijgen is er altijd geweest.”

Inspiratie van landen

Ankie van Dongen heeft over de hele wereld gewoond vanwege het werk van haar man als diplomaat en leerde daardoor veel verschillende culturen kennen. Zuid-Afrika, Curacao, Senegal, Filipijnen, Engeland, Ghana, Frankrijk, USA, Zwitserland en Rusland. De landen waar ze op dat moment woonde, inspireerden haar voor haar kunst. Zo maakte ze in Afrika gebruik van kralen, veel kleuren en klei die daar gewoon in plassen lag. De Russische omgeving inspireerde haar weer tot elegante sculpturen van ballerina's. Van Dongen staat bekend om haar figuratieve sculpturen en abstracte kunstwerken. Als professioneel kunstenaar begon ze relatief laat. Altijd was kunst een hobby, maar toen het gezin in Londen neerstreek volgde ze een opleiding aan de Royal Academy of Arts. Ze exposeerde onder andere in Ghana, Madrid, Amsterdam, Bern, Moskou, Sint Petersburg, Straatsburg en Rye (New York). Sinds een aantal jaar woont de kunstenares weer in Nederland met haar man in de buurt van Leiden.

Nieuwe inspiratie

“Nu gaat er eindelijk wat met De Meelfabriek gebeuren. Deze functie die het nu krijgt, is de enige juiste. In New York zag ik ook al hoe mooi lofts in industriële complexen kunnen zijn. Ik heb interesse in een atelier met wellicht een woning. Ik hoop dat er niet teveel wordt veranderd aan De Meelfabriek. Het is al zo'n mooi complex, daar kan geen Centre Pompidou tegenop. Ik weet zeker dat De Meelfabriek me nieuwe inspiratie geeft. Ik woon nu met mijn man in Warmond, mijn atelier daar is veel te klein. Mijn wens komt eindelijk uit.”

EVA SCHREUDER

‘MIJN ATELIER WORDT EEN *prachtig* PODIUM’

“Getogen in Leiden heeft De Meelfabriek altijd al een aantrekkingskracht op me gehad. Het leegstaande pand met ingenieuze zuigers aan de zijkant en dat rode vierkant. De Meelfabriek spreekt tot mijn verbeelding. Vroeger vanuit een fascinatie voor het gebouw en inmiddels als ondernemer blijft De Meelfabriek aantrekken.

Een monument dat tegelijkertijd door het gebouw en de historie ervan

opvalt, op een superplek ligt dicht bij het centrum en aan het Singelpark vlakbij de haven. Mijn ambacht wordt door deze plek nog extra onderstreept. Het industriële karakter leent zich bij uitstek voor kleinschalige creatieve en innovatieve ondernemers die aarden op dit soort unieke plekken, maar ook deze plek op waarde kunnen schatten en zich er door laten inspireren. De renovatie van de Meelfabriek zal een impuls geven aan heel Leiden!”

Bijdragen

Eva Schreuder wil graag haar atelier en showroom vestigen op het terrein en workshops en cursussen organiseren voor zowel de bezoekers van de conferentieruimte als de vele andere bezoekers uit de regio. "Mijn creatieve ondernemershart gaat er harder van kloppen! Het lijkt me heel bijzonder bij te dragen aan een intieme en tegelijkertijd toegankelijke sfeer van De Meelfabriek waarbij er een inkijkje geboden wordt in het ambacht van de edelsmederij. Daarnaast is het een prachtig podium om mijn collectie te exposeren en voor evenementen zoals de presentatie van de nieuwe collectie. Dat laatste heb ik al heel succesvol mogen uitproberen bij de collectie van 2015 genaamd 'Printemps'.

‘Mijn creatieve ondernemershart gaat er harder van kloppen’

Subtiel, poëtisch en ruw

Deze collectie 'Printemps' was er één van inmiddels vijf collecties sieraden. Ik maak kleine collecties sieraden altijd rond een thema of een verhaal. Alles is met de hand gemaakt. Het ontwerp is altijd zo dat ondanks dat er meer van worden gemaakt, elk sieraad uniek blijft door de ruimte die gegeven wordt voor het ambacht én voor de drager. De sieraden typeren zich als subtiel, poëtisch en een beetje ruw. Daarnaast

werk ik graag in opdracht: trouwringen, geboortecadeautjes en herontwerpen van erfstukken. Ik werk samen met de opdrachtgevers, ik maak naar aanleiding van hun verhaal een ontwerp. Dat ontwerp is altijd een kruisbestuiving tussen het verhaal van de drager en de handen van de maker. Het resultaat is een op het lijf gemaakt sieraad dat altijd uniek is."

ANGELIQUE VAN HAEFTEN

‘Samenwerken nieuwe

In 2010 opende Angelique van Haeften haar galerie in Noordwijk. Daar verkocht ze kwalitatieve hedendaagse kunst van zowel gevestigde kunstenaars als opkomende, jonge talenten. Na zes jaar was het tijd voor iets nieuws. "Ik kende de plannen voor de Meelfabriek en zag er de nieuwe mogelijkheden. Het terrein biedt me heel veel. Het is echt een fantastische, industriële locatie waar veel staat te gebeuren. Ook de samenwerking met andere ondernemers en huurders spreekt me aan. Het opent nieuwe deuren."

De eerste expositie zal worden ingericht met kunstwerken van Jacob Kerssemakers en Fred van de Siepkamp. De werken van genoemde kunstenaars zijn toegesneden op de locatie en zetten de stedelijke kenmerken extra kracht bij. Kerssemakers en Van de Siepkamp maken veelvuldig gebruik van architectonische aspecten in hun kunst.

Foto Monica Stuurop

opent deuren'

Aansluiting bij bestaande culturele Leidse leven en openstaan voor samenwerking

"Ik werk met de overtuiging dat muziek, kunst en cultuur dragers zijn in elke samenleving. Daarom zoek ik met mijn galerie actief aansluiting bij het bestaande culturele leven van Leiden en omgeving en daarbij sta ik open voor samenwerking. Het Poortgebouw biedt naast mijn galerie ook onderdak aan het informatie- en verkooppunt van de nieuw te bouwen appartementen en lofts. Het leuke is dat dit geen afgebakende ruimten worden, de functies en verschillende disciplines in het gebouw lopen juist in elkaar over en zijn met elkaar verbonden. Zo ontstaat er sociale cohesie, en dat is één van de belangrijkste pijlers van de Meelfabriek. Ik kan me helemaal vinden in dit concept."

Kunstenaar: Jacob Kerssemakers

Kunstenaar: Fred van de Siepkamp

COLUMN, DOOR JAAP VISSER

Azen op plek in de Leidse *hemel*

Het hele weekeinde met De Meelfabriek in mijn hoofd gezeten. Wonen in de lucht, met de stad aan je voeten, en op de begane grond een keur aan kleinschalige nering: geinige winkeltjes, sympathieke horeca en ambachtelijke bedrijfjes. M'n fantasie ging behoorlijk met me aan de haal door het mailtje dat ik vrijdagmiddag ontving: wonen in de Meelfabriek. Kennelijk had ik ooit ergens gemeld dat men mij op de hoogte mocht houden van de ontwikkelingen rond de betonnen gigant aan de Zijlsingel. Toen daar nog graanschepen aanmeerden om hun ladingen te laten opzuigen door de slurven aan de silotoren, stapte ik wel eens van mijn fiets om me te laten imponeren door de bedrijvigheid bij dat machtige industriecomplex midden in de stad. En later, toen er al lang geen meel meer uit de fabriek kwam, werd ik aangetrokken door de verlichte opbouw bovenop die slapende kolos. Het licht in dat hoofdzakelijk glazen topje van de stad maakte in mijn herinnering een gespiegelde S. En daar keek ik dan naar als ik op een mooie avond vanaf het balkon van mijn appartement aan de Houtmarkt de stad in blikte. Je zou daar toch kunnen wonen, dacht ik dan.

En over een paar jaar kan dat, daar wonen, met zicht over half Zuid-Holland en tot een flink eind in Noord-Holland. Een Nationale Monumentendag voerde mij eens tot op het dak van De Meelfabriek waar het mij duizelde van licht, lucht en de vergezichten tot aan Rotterdam en Amsterdam toe.

Je zal daar toch wonen, straks, zongen dit weekeinde mijn gedachten wanneer ik de aanlokkelijke plaatjes in de verkoopmail bekeek. Appartementen met glas van vloer tot plafond om het panorama maar zo glorieus mogelijk in huis te kunnen halen. Lofts met fiere fabrieksdetails die naar eigen inzicht gemodelleerd kunnen worden. Ja, ik zag mijzelf hier al boven de stad uitstijgen. Maar elke keer kwam ook de ontnuchtering. Want wie wil daar nou niet wonen? De animo voor De Meelfabriek is zo overweldigend dat de kans op een plek in de Leidse hemel bijna net zo te verwaarlozen klein is als op een voltreffer in de staatsloterij.

Maar projectontwikkelaar Ab van der Wiel, die De Meelfabriek onder zijn hoede nam, staat zich er op voor geen ondernemer van het snelle geld te zijn. En deze Noordwijker heeft een zwak voor Leiden. Van der Wiel overweegt in zijn levenswerk een cadeau aan de stad te verpakken, wellicht een uitzichtpunt voor de Leidenaar op het fabrieksdak.

Geweldig idee meneer Van der Wiel, of mogen we Ab zeggen? En wat mij betreft koppelt u dan er ook nog een verdienmodelletje aan. Doe maar wat van die sympathieke horeca in de zolderkamer van Leiden. Zodat we dadelijk bij het vorstelijke uitkijken over stad en land wat te drinken kunnen nemen.

Deze column verscheen eerder in het Leidsch Dagblad

Bizon Bike Company

‘Er gebeurt hier *altijd* wat’

Marcel Benedictus, eigenaar van Bizon Bike Company en vaste huurder verrast met zijn bijzondere tours met opvallende fietsen zelfs de meest fanatieke fietsers.

Hij was op zoek naar een aparte locatie. Want met een bedrijf dat net even andere arrangementen verzorgt met bijzondere tweewielers, val je ‘gewoon’ in de Haarlemmerstraat een beetje uit de toon. Benedictus was tot voor kort de enige ondernemer op het terrein, maar hij heeft zich nog geen moment eenzaam gevoeld: “Er gebeurt hier altijd wel wat, zoals een festival of een expositie. Het wordt straks natuurlijk drukker. Er wordt gezocht naar bijzondere ondernemers die out of the box denken. We kunnen elkaar aanvullen en de locatie versterken.”

Verrassen

Benedictus organiseert fietstours door de stad. En dan niet zomaar arrangementen langs de toeristische trekpleisters, maar juist langs de Leidse hotspots. Bijvoorbeeld een tour langs de beste koffieplekken, of een Find Your Food-Tour waarbij hij langs lokale ondernemers fietst met een groepje om ingrediënten te halen voor de lunch, borrel of diner. Tussendoor zien de deelnemers de leuke, net even andere plekken van Leiden. “Zelfs de echte Leidenaren komen op adresjes die ze niet

eerder kenden. Ik vind het leuk om ook die mensen te verrassen in hun eigen stad.”

Eyecatchers

Ook de fietsen zijn net even anders. Benedictus fietst met retro Johnny Loco Cruisers en houten fietsen van Bough Bikes. “Fietsen wordt zo echt een ervaring. Als ik met een groep op een zaterdag langs de markt rijdt, doen we er standaard een kwartier langer over. Alle voorbijgangers willen even voelen en vragen wat voor fietsen dit zijn. Het zijn echte eyecatchers.”

Potentie

Benedictus kan niet wachten totdat alle plannen van De Meelfabriek zijn voltooid. Enerzijds natuurlijk voor zijn bedrijf. “Mijn tours passen goed bij de gasten van het hotel dat straks klaar is.” Maar anderzijds ook als aanwinst voor Leiden. “Deze plek heeft zoveel potentie, het gaat veel nieuwe mogelijkheden bieden.”

THE SCHOOL OF LIFE

“VOOR DE **VRAGEN** WAAR GOOGLE GEEN **ANTWOORD** OP HEEFT”

Heldere ideeën voor het dagelijkse leven, dat is The School of Life. Het is een plek waar je even stil kunt staan om gericht na te denken over de fundamentele vragen van het leven. Hoe vind je rust? Hoe word je creatiever? Hoe boost je je zelfvertrouwen? En hoe leer je de wereld begrijpen, en zo nodig, verbeteren? Vragen waar Google dus geen antwoord op kan geven. Het zijn korte classes die deelnemers volgen om aan het denken gezet te worden.

Vragen des levens

The School of Life is in 2008 opgericht in Londen en heeft vestigingen over de hele wereld: van Sao Paulo tot Melbourne. In 2014 opende de Amsterdamse vestiging op de Herengracht. Oprichter Laurens Knoop vertelt: "Onze cursussen gaan over de belangrijke thema's van het leven. Thema's waar op school vaak geen aandacht aan is besteed. We zetten je niet schaakmat met dogmatische opvattingen, maar zetten je aan het denken door je kennis te laten maken met ideeën uit de geesteswetenschappen; van filosofie tot literatuur en van psychologie tot kunst."

Meer vraag

Knoop wil op het terrein van De Meelfabriek graag op regelmatige basis classes van The School of Life aanbieden als onderdeel van 'The School of Life on tour'. "Onze school past bij dit middelpunt van kunst, cultuur en creatieve mensen. We zijn geïnteresseerd in wat zich hier ontwikkelt. We merken dat er ook buiten Amsterdam steeds meer vraag komt naar onze classes. Niet voor niets zijn we geïnteresseerd in Leiden: een stad met veel studenten en hoogopgeleiden."

"We zijn geïnteresseerd in Leiden: een stad met veel studenten en hoogopgeleiden."

VIJF BEROEMDE

REGISSEURS GEPORTRETTEERD

SCORSESE IN

cirkels

Het lege fabrieksterrein inspireerde de Leidse kunstenaar Maurice Braspenning tot het tekenen van een reeks levensgrote portretten op een muur van maar liefst 11 bij 5 meter. Maar hoe maak je zo'n groot hoofd realistisch? Simpel: met cirkels.

Op wat duiven en ratten na was De Meelfabriek in 2013 helemaal verlaten. Maurice Braspenning zwalkte rond in de leegte en dacht na over wat hij kon gaan maken: "Het was mijn eerste ervaring met de Meelfabriek. Bij de eerste stap binnen zag ik het al: dit is heel gaaf. De fabriek was even helemaal van mij alleen. Het is een zeer inspirerende omgeving." De Lakenhal benaderde de kunstenaar voor een tentoonstelling op het indrukwekkende terrein. Hij kreeg een carte blanche voor een muur van 11 bij 5 meter in het Molengebouw.

Cirkels

Hij idee was om een groot portret als hunebed geklemd tussen plafond en vloer te tekenen. De vraag was alleen: hoe maak je een hoofd op zo'n groot? Braspenning stond op het punt om op vakantie te gaan, in het vliegtuig maakte hij zijn eerste schetsen. "Waarschijnlijk kwam het door het ruimtegebrek, maar opeens tekende ik cirkels. Die bleken perfect om van veraf poriën van het gezicht uit te beelden en van dichtbij op te gaan in abstractie."

Uitdagingen aangaan

Het bleek een keerpunt in het leven van de kunstenaar te zijn: "Ik wist niet dat ik dit kon. Het is een nieuwe manier van het maken van een portret. Ik heb ervan geleerd dat je uitdagingen moet aangaan, daar komen nieuwe dingen uit voort." Braspenning portretteerde vijf beroemde regisseurs in de Meelfabriek. Dat waren David Lynch, Tim Burton, Martin Scorsese (op de grote foto), Clint Eastwood en Jim Jarmusch.

Compliment

Braspenning maakte tijdens het tekenen filmpjes van de totstandkoming van de kunstwerken. Ook die zijn niet onopgemerkt gebleven. De website van Twin Peaks kwam het filmpje van The making of David Lynch op het spoor. "Ze wijdden er een heel interview aan op hun website. Een van de grootste complimenten ooit voor mij."

Foto: Andor Kranenburg

META KNOL

Vrijheid voor de *kunst*

De Meelfabriek is een van die magische plekken in Leiden waar je de geur van het industriële verleden van de stad nog kunt opsnuiven. Het enorme pand aan de Zijlsingel is een baken van vooruitgang en verval. Vooruitgang, omdat het grootschalige fabriekscomplex staat voor de tijd waarin Leiden nog een echte industriestad was (en omdat de vooruitstrevende directeur van de fabriek in zijn kantoor een bibliotheek had ingericht voor zijn werknemers). Verval, omdat het pand al decennialang is verlaten, terwijl de sporen van het verleden er nog lang niet zijn uitgewist.

Voor mij is het een inspirerende plek: vanwege die enorme ruimte, vanwege de bijzondere architectuur, en omdat het lege gebouw schreeuwt om een nieuwe bestemming. Bij mijn eerste blik op De Meelfabriek wist

ik meteen dat het voor kunstenaars een schitterende locatie zou zijn. Kunstenaars zijn immers gek op vrije, onbestemde ruimtes met een bijzonder verhaal, want die spreken tot de verbeelding. In 2013 hebben we voor het eerst twaalf Leidse kunstenaars gevraagd om hun werk er tentoon te stellen, of om speciaal voor die plek een nieuw werk te maken. Het werd een 'pop-up'-tentoonstelling die maar zes dagen te zien was. De kunstenaars hadden erg goed werk gemaakt, dat in De Meelfabriek voorbeeldig tot zijn recht kwam, en in die zes dagen kwamen er meer dan 5.000 mensen kijken. Wat een succes! Nu de deur naar De Meelfabriek eenmaal open was, werkten verschillende kunstenaars er nog door. Zo maakte Maurice Braspenning er de bekende serie van getekende filmregisseurs, en kon Inge Reisberman er een intrigerend videotripteek maken, dat inmiddels ook door Museum De Lakenhal is aangekocht.

Meschac Gaba, *Citoyen du monde*, 2015

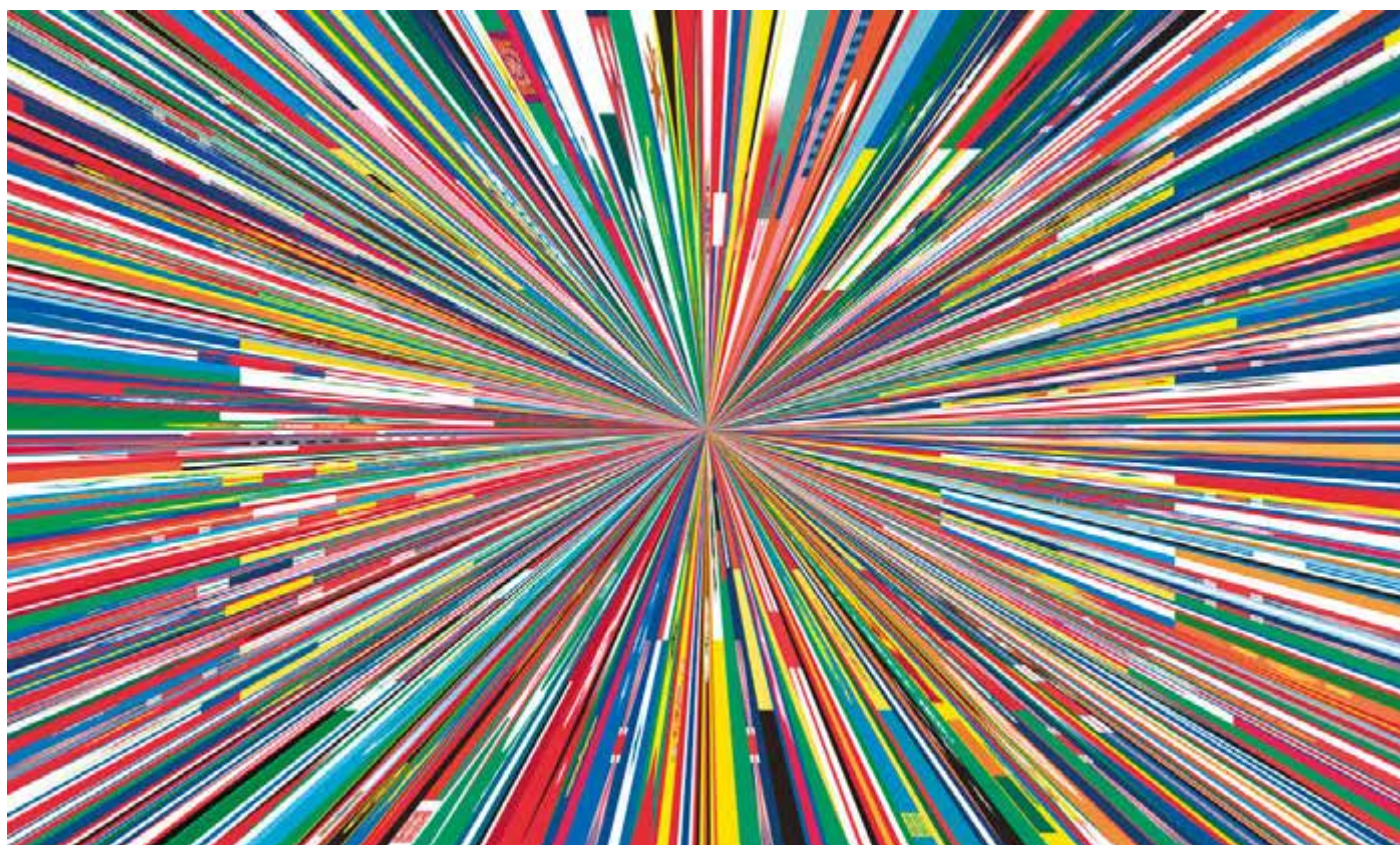

Foto Jan Banning

M

Mijn droom was om in De Meelfabriek een grote, internationale tentoonstelling van hedendaagse kunst te maken. Die droom is het afgelopen jaar uitgekomen, met de tentoonstelling Global Imaginations. Twintig van 's werelds beste kunstenaars brachten hun persoonlijke wereldbeeld naar Leiden, ter gelegenheid van het 440-jarig bestaan van de Universiteit Leiden. De internationale oriëntatie en vrijheidszin waar de Leidse universiteit als sinds de oprichting in 1575 voor staat, werd zo weerspiegeld in een eigentijdse, kosmopolitische tentoonstelling. Opnieuw waren de deelnemende kunstenaars onder de indruk van de bijzondere omgeving van De Meelfabriek, en het bezoek aan de tentoonstelling is voor velen een unieke, leerzame ervaring geweest. Het is fantastisch dat de eigenaar van De Meelfabriek, Ab van der Wiel, dit alles mede mogelijk heeft willen maken. Zo laat de Meelfabriek nog altijd zien waar Leiden goed in is: de inspirerende mix van een interessant

industrieel verleden, een sterke wetenschappelijke traditie, een levendig cultureel klimaat en een flinke portie actief burgerschap.

De plannen die er nu liggen voor De Meelfabriek zijn kwaliteitsvol, ambitieus en toekomstgericht. Mijn voorstellingsvermogen laat me zien dat oud en nieuw straks samen gaan in een levendig, nieuw stadsdeel. Het is goed voor Leiden dat de industriële complexen die nog niet verloren zijn gegaan, worden opgenomen in het publieke domein. Straks wandel je door het Singelpark, en dan ligt daar de geschiedenis van De Meelfabriek aan je voeten in een nieuwe, eigentijdse vorm. Ik verheug me erop.

Meta Knol
Directeur Museum De Lakenhal

Global Imaginations

In 2015 waren vele grootschalige installaties, videoprojecties en sculpturen te zien in De Meelfabriek. Deze tentoonstelling, Global Imaginations, vond plaats ter gelegenheid van het 440-jarig bestaan van de Universiteit Leiden en bracht kunst, cultuur en wetenschap samen.

Lucy & Jorge Orta, Shanghai Biennale Water Factory, 2002

Simryn Gill, Paper Boats, 2009

Twintig toonaangevende hedendaagse kunstenaars uit alle continenten toonden op uitnodiging van Museum De Lakenhal hun visie op de huidige geglobaliseerde wereld. Dit deden ze aan de hand van bestaand of nieuw werk, waarbij ze zich lieten inspireren door Leidse museale collecties. Het resultaat: een boeiende afspiegeling van actuele thema's en ontwikkelingen in de ons omringende wereld.

Globalisering

Sinds het ontstaan van de universiteit in 1575 zijn wetenschappers en objecten van over de hele wereld naar de stad gereisd met als doel om de wereld in al zijn verschijningsvormen te bestuderen. De in Leiden door de eeuwen heen verzamelde collecties van oudheden, naturalia, etnografica, kunst en geschiedenis zijn daar mede getuige van.

Sinds de komst van het internet en de toenemende migratie vervagen de traditionele grenzen tussen het lokale, het nationale en het internationale steeds meer. Ook worden er wetenschappelijke ontdekkingen gedaan die onze kijk op de wereld veranderen. Global Imaginations liet het werk van kunstenaars zien die zijn geworteld in uiteenlopende tradities en culturen, maar die tegelijkertijd deel uitmaken van de 'global village'. Zij brachten ieder hun eigen wereldbeeld naar Leiden. Een bezoek aan de

tentoonstelling moest zijn als een reis door de kosmopolitische wereld van vandaag.

Global Imaginations kwam tot stand in partnerschap met de Universiteit Leiden, Museum Volkenkunde en LeidenGlobal. De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt dankzij De Meelfabriek en met financiële steun van het Mondriaan Fonds, Stichting Doen, VSBfonds, Fonds 21, Prins Bernhard Cultuurfonds, Cultuurfonds BNG, Stichting Stokroos en Cultuurfonds Leiden.

Kunstenaars

Tot de geselecteerde kunstenaars behoorden internationaal gevestigde namen als Simryn Gill (1959, Singapore), Mona Hatoum (1952, Libanon), Jorge & Lucy Orta (respectievelijk 1953, Argentinië en 1966, Engeland), Tintin Wulia (1972, Indonesië), Raqs Media Collective (kunstenaarscollectief opgericht in 1992 door Jeebesh Bagchi, Monica Narula and Shuddhabrata Sengupta, India) en de Ghana ThinkTank, een mondiale denktank die in 2006 in Ghana werd opgericht door Christopher Robbins, John Ewing en Matey Odonkor. Uit Nederland zijn Marjolijn Dijkman (1978), Andrea Stultiens (1974) en Femke Herregraven (1982) vertegenwoordigd.

Verschillende kunstenaars maakten in opdracht van Museum De Lakenhal nieuw werk voor Global Imaginations, geïnspireerd op Leidse museale collecties. Mark Dion (1961, VS) verwerkte objecten van Naturalis Biodiversity Center in een curiositeitenkabinet dat hij speciaal voor Global Imaginations maakt. Georges Adéagbo (1942, Benin) nam de collectie van Museum De Lakenhal als uitgangspunt voor zijn ruimtevullende installatie in De Meelfabriek. Marjolijn Dijkman maakte sculpturen geïnspireerd op de collectie van Museum Volkenkunde en presenteerde daarnaast een installatie in Museum Boerhaave.

Bij Global Imaginations is een online publicatie verschenen in de vorm van een serie essays op www.lakenhal.nl

Ghana ThinkTank, exterieur 'Monument to the Dutch'

UNIVERSITEIT LEIDEN

BOLWERK VAN

VRIJHEID

De staf van de pedel

L

De oudste universiteit van Nederland staat in Leiden en werd in het jaar 1575 gesticht door Willem van Oranje. Nog altijd is het een bolwerk van vrijheid waar iedereen kan studeren ongeacht geloof, cultuur, sekse en geaardheid.

Academia Lugduno Batava, oftewel de Universiteit Leiden, heeft als motto 'presidium libertatis'. Vrij vertaald betekent dit 'bolwerk van vrijheid'. Willem van Oranje schonk de universiteit na de belegering van Leiden door de Spanjaarden. Het was destijds de plek in ons land waar je in vrijheid kon studeren en wetenschappelijk onderzoek kon doen, ongeacht geloof. En dat kan nog steeds. De universiteit is anno 2016 een van Europa's meest vooraanstaande internationale onderzoeksuniversiteiten. De universiteit heeft zeven faculteiten in het alfa-, bèta- en gammadomein, is gevestigd in Leiden en Den Haag en heeft ruim 5.500 medewerkers en 25.800 studenten. Onder de bijna 100.000 alumni zijn tot dusver 16 Nobelprijswinnaars en ontvingen er 19 een Spinozapremie.

In een universitaire geschiedenis van 441 jaar ontstaan rijke tradities. Zo wordt jaarlijks op 8 februari de Dies Natalis, de verjaardag van de universiteit, gevierd. Heel Leiden kan dan het cortège door de stad zien lopen. Dat is een stoet van hoogleraren, decanen, leden van het College van Bestuur onder wie de rector magnificus, rectores van andere universiteiten en emeriti-hoogleraren (hoogleraren die met pensioen zijn). Voorop loopt de pedel met zijn staf. De stoet van mannen en vrouwen in toga's schrijdt onder stemmig kloggelui van het Academiegebouw naar de Pieterskerk. De Leidse toga is sober en ingetogen uitgevoerd in vergelijking met veel andere universitaire kledij uit binnen- en buitenland. In de Pieterskerk wordt de diesoratie uitgesproken, dit jaar deed prof. Geert de Snoo dat. Een andere traditie vormt het telegram dat de koning en destijds de koningin in de ochtend verstuurt waarin de stichting van de universiteit wordt herdacht.

Academiegebouw, anno 1600. Afbeelding Koninklijke Bibliotheek

Details van de sobere Leidse toga

Cortège in toga tussen Academiegebouw en Pieterskerk

Hora Est

De pedel is de meest zichtbare functionaris van de universiteit. Na 27 trouwe dienstjaren nam dit jaar pedel Willem van Beelen afscheid. Hij begeleidde de groten der aarde - Nelson Mandela, Ban ki-Moon - met een hem kenmerkende waardigheid en rust. Duizenden promovendi wijdde Van Beelen in in de rituelen van de Leidse promotie. Zo'n promotie eindigt met de binnenkomst van de pedel, waarbij met zijn staf op de vloer stapt en de traditionele formule 'Hora Est' (het is tijd) uitspreekt. Van Beelen is opgevolgd door Erick van Zuylen, die deze eervolle taak combineert met zijn functie als custos van het Academiegebouw.

Universiteit in De Meelfabriek

In 2015 vierde de universiteit het 440-jarig bestaan met allerlei activiteiten voor medewerkers, studenten en inwoners van Leiden. Zo kon iedereen de tentoonstelling 'Global Imaginations' in De Meelfabriek komen bekijken. Voor die tentoonstelling werden hedendaagse kunstenaars uit alle continenten uitgenodigd om bestaand of nieuw werk te presenteren waarin zij een specifiek wereldbeeld uitdrukken. Dat thema past bij de internationalisering die de universiteit nastreeft. Werken en studeren in een internationale gemeenschap leidt tot nieuwe inzichten, inspirerende contacten en sterker onderzoek en onderwijs. De universiteit wil haar studenten toerusten voor de wereld van morgen. Steeds meer studenten worden global citizens. Dankzij de mogelijkheden die de universiteit hen biedt om kennis te maken met andere culturen, kunnen ze straks met een nieuwsgierige, kritische en open houding de wereld ingaan om problemen op te lossen. De universiteit werkt daarom aan een groeiend aanbod van Engelstalige opleidingen en online onderwijs. Inmiddels is van de masteropleidingen 85 procent Engelstalig. Op het terrein van De Meelfabriek worden door DUWO woningen gerealiseerd voor young professionals, waarmee de internationale universitaire dynamiek blijvend deel uit zal maken van de omgeving.

Senaatskamer met hamer en bel

Een niet onkritische liefdesverklaring

Vanwege het 440-jarig bestaan schreef historicus Willem Otterspeer het onderhoudende boek 'Edele wijze lieve bijzondere'. De titel slaat op de aanhef van een brief uit 1574 van Willem van Oranje aan de Staten van Holland en Zeeland. In de brief oppert hij een nieuwe universiteit op te richten. Een jaartje later is de universiteit in Leiden een feit. De schrijver noemt het boek een liefdesverklaring aan de universiteit, maar geen onkritische. Het goed geschreven werk laat zich lezen als een compacte geschiedenis van de universiteit. Otterspeer is universiteitshistoricus en gaat in 2016 met emiraat.

Willem Otterspeer, Edele wijze lieve bijzondere. Een bondige geschiedenis van de Leidse universiteit. 208 pagina's. 15 euro (Leiden University Press 2015) Te koop bij de Leidse boekhandels en bij Leiden University Press www.lup.nl

Campus

De komende jaren gaan de Universiteit Leiden en de gemeente Leiden het Bio Science Park (BSP) transformeren tot een ware campus. Die campus wordt een unieke ontmoetingsplaats voor kennis en talent, wetenschap en bedrijfsleven. Het BSP met zo'n 150 high tech bedrijven in de life sciences is – naast de universiteit – een van de krachten van Leiden als internationale kennisstad. Het vormt samen met het stationsgebied en de binnenstad de economische kern van Leiden: er werken 17.000 mensen. Het park wordt een echte campus waar studenten, ondernemers en wetenschappers kunnen onderzoeken, studeren en werken. Kortom: inspireren. Op de campus zijn straks alle spelers in de keten van geneesmiddelenontwikkeling vertegenwoordigd. Van fundamenteel onderzoek, via R&D en Clinical trials tot en met de productie. Belangrijk is dat de verschillende spelers elkaar ontmoeten en dat wetenschappers en onderzoekers van bedrijven samen tot nieuwe vindingen komen. Ook Leidenaren en regiogenoten zijn van harte welkom. Er worden ontmoetingsplekken gecreëerd, veilige fietsroutes gerealiseerd en ook wordt het park autoluw gemaakt met grote parkeervoorzieningen aan de randen. Het is de bedoeling dat er straks ook in de avonden en weekenden een levendige sfeer ontstaat doordat er ruimte komt voor (studenten)huisvesting, winkels en kleine horecavoorzieningen waar je samen kunt eten en drinken. 's Lands oudste is klaar voor de toekomst.

Rector magnificus Carel Stolker:

“Het motto Praesidium Libertatis is niet zomaar iets aardigs voor op de website. Het is een dagelijkse opdracht!”

Vrijheid door de jaren heen

De Universiteit van Leiden was bij het stichten de enige plaats in de Noordelijke Nederlanden waar je in vrijheid kon studeren. Willem van Oranje schonk de Leidse universiteit ter compensatie van het verlies van de toegang voor protestanten tot de Universiteit van Leuven. Het Leidse motto praesidium libertatis houdt zij hoog in ere. Een van de grootste voorvechters van dit motto was professor Cleveringa. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kwam hij met een vlamme lezing in verzet tegen het ontslag van zijn Joodse collega's. De Cleveringalezingen in het licht van het gedachtegoed van Cleveringa worden tegenwoordig nog steeds jaarlijks georganiseerd in binnen- en buitenland, op of rond 26 november. Ook in toekenningen van de eredoctoraten wordt het motto in stand gehouden. Een eredoctoraat wordt in de meeste gevallen uitgereikt aan onderzoekers wier werk van uitzonderlijke betekenis is. Bij hoge uitzondering en op voordracht van de rector magnificus kunnen personen die door hun werkzaamheden op uitzonderlijke wijze hebben bijgedragen aan het hooghouden van vrijheid hiervoor in aanmerking komen. Op deze grond kregen Koningin Wilhelmina in 1925, Winston Churchill in 1946, Nelson Mandela in 1999 en Koningin Beatrix in 2005 het Leidse eredoctoraat uitgereikt.

WETHOUDER PAUL LAUDY (BOUW EN OPENBARE RUIMTE)

KLAAR VOOR EEN NIEUW *tijdperk!*

“Rotterdam heeft Van Nelle en Den Haag Caballero. In dit rijtje past straks ook De Meelfabriek. Onze Leidse fabriek, dat markante gebouw, met zijn bijzondere geschiedenis krijgt de langverwachte nieuwe veelbelovende functies. Klaar voor een nieuw tijdperk. Appartementen en lofts, hotelkamers, spa & wellness, horeca, kantoren, studentenwoningen, een openbaar toegankelijke binnentuin én een grote ondergrondse parkeergarage. En dat alles in de groene route van het Singelpark, met aan de Noordkant het Ankerpark en aan de zuidkant het Lakenpark. Beide parken zijn onderdeel van het Singelpark en worden de komende jaren in dat kader opgeknapt.

De toekomst

Hier, aan de oostkant van de stad ontstaat een bruisende hub, een kleine woonwijk haast, een plek die aantrekkelijk is voor een mix van mensen. De Meelfabriek voegt straks veel toe aan dit deel van Leiden. Het brengt het oostelijk deel van de binnenstad meer tot leven en verbindt het met de Zeeheldenbuurt. Ik ben reuze benieuwd naar de toekomst als hier mensen wonen en werken en dit een van de plekken is die je als bezoeker gezien moet hebben.

Trots

Als bouw wethouder ben ik blij dat het de eigenaar na al die jaren van geduldig manoeuvreren nu eindelijk lukt om de herontwikkeling te starten. Ik ben er trots op dat Leiden zo'n bijzondere herontwikkeling van de rijksmonumenten krijgt en vind het een eer dat ik daar een bescheiden steentje aan bij heb kunnen dragen."

“Er ontstaat een plek
die aantrekkelijk is
voor een mix van
mensen”

Kijken, voelen, leren

Er is veel te ontdekken, zien en beleven in Leiden. De stad heeft een rijke historie, een bloeiend cultureel leven en een gezellige binnenstad; niemand zal zich hier vervelen. Alleen al het opvallend grote en hoogwaardige museumaanbod trekt jaarlijks honderdduizenden bezoekers.

MUSEUM VOLKENKUNDE

In Museum Volkenkunde kan jong en oud een wereldreis maken langs de duizenden jaren oude kunstschaten van alle continenten. Ook alledaagse gebruiksvoorwerpen als kleren, eetgerei en speelgoed maken de collectie bijzonder. Die collectie werd voor een groot deel bijeengebracht in de negentiende eeuw. In de twintigste eeuw kwamen er waardevolle collecties bij uit Indonesië, Nieuw-Guinea, het Zuidzee-gebied, Afrika, Amerika, Groenland, Tibet en Siberië.

Tot en met 14 augustus is de tentoonstelling "De Boeddha – van levensverhaal tot inspiratiebron" te zien.

CORPUS 'REIS DOOR DE MENS'

CORPUS 'reis door de mens', dé attractie van het menselijk lichaam. Maak in het 5D Harttheater een duizelingwekkende reis als rood bloedlichaampje en ontdek in de hersenshow de spectaculaire werking van het menselijk brein. Wat gebeurt er als je niest en waar op je tong proef je suiker of juist zout? Antwoord op deze en duizend andere vragen vind je tijdens de opmerkelijke ontdekkingsstocht voor jong én oud bij CORPUS 'reis door de mens.'

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Ontmoet de oude Egyptenaren, Grieken en Romeinen en maak kennis met de oudste bewoners van het Nabije Oosten en Nederland. Het Rijksmuseum van Oudheden is een bijzonder museum voor jong en oud. Ontdek de spannende mummies, bewonder de machtige keizers en loop rond in een echte Egyptische tempel. Het museum organiseert

spraakmakende tijdelijke tentoonstellingen en speciale kinderactiviteiten.

Na een grootscheepse verbouwing is inmiddels de klassieke collectie weer geopend. De overige afdelingen volgen in fases. Vanaf 1 april zijn er 4 tijdelijke nieuwe tentoonstellingen.

JAPANMUSEUM SIEBOLDHUIS

Japanmuseum SieboldHuis biedt in een historisch Hollands huis aan het Rapenburg in Leiden het mooiste uit Japan: prenten, lakwerk, keramiek, fossielen, herbaria, geprepareerde dieren, munten, kleding, oude landkaarten en honderden andere schatten. Alle objecten zijn tussen 1823 en 1829 verzameld door Philipp Franz von Siebold, tijdens zijn verblijf op Decima. Naast het verzamelen van deze Japanse schatten nam Siebold kunstenaars in dienst om dieren, voorwerpen en gebruiken op papier vast te leggen. In 1830 kwam Siebold terug in Nederland en in de decennia daarna werd hij gezien als dé Europese Japandeskundige bij uitstek. Het klassieke grachtenpand van Japanmuseum SieboldHuis werd van 1832 tot 1845 door Siebold bewoond. Hij stelde hier zijn indrukwekkende verzameling Japanse curiosa ten toon aan het publiek. Meer dan 150 jaar later, sinds 2005, is Japanmuseum SieboldHuis in dit pand gevestigd.

Het museum herdenkt gedurende heel 2016 de 150e sterfdag van Von Siebold met tal van speciale activiteiten.

LEIDEN AMERICAN PILGRIM MUSEUM

In deze oorspronkelijke 14de-eeuwse woning krijgt u een goed beeld van hoe de Pilgrim Fathers in Leiden hebben geleefd. Tevens vindt u hier de geschiedenis van hun Leidse periode (1608-1620). In 1620 vertrokken zij vanaf het Rapenburg via Delfshaven en Southampton naar Amerika om naar later bleek een nieuwe staat te stichten. Diverse Amerikaanse presidenten kunnen zich er op beroemen een afstammeling te zijn van deze Pilgrim Fathers. Zo stamt Obama rechtstreeks af van een Leidse pilgrimfamilie. Ook de presidenten Grant, Coolidge, Taylor, F.D. Roosevelt en de beide presidenten Bush hebben Leidse Pilgrims als voorouder.

In 2020 is het precies 400 jaar geleden dat de oversteek van de Pilgrims naar de Verenigde Staten vanuit de UK gemaakt is. Ook in Leiden zijn er dan tal van activiteiten, als onderdeel van de internationale herdenking.

MUSEUM DE LAKENHAL

Museum De Lakenhal is het museum voor kunst, kunstnijverheid en geschiedenis van de stad Leiden. Tot de hoogtepunten uit de collectie behoren werken van oude meesters als Lucas van Leyden, Rembrandt van Rijn en Jan Steen, maar ook van moderne kunstenaars als Theo van Doesburg, Jan Wolkers en Erwin Olaf. Museum De Lakenhal maakt kwaliteitsvolle tentoonstellingen van (inter)nationaal belang op basis van Leidse bronnen. Het museum profileert zich als een vernieuwend

netwerkmuseum en verbindt heden en verleden door bezoekers te inspireren met oude en nieuwe gezichtspunten.

Vanaf medio 2016 zal het museum tijdelijk de deuren sluiten om de restauratie van de 17e-eeuwse Laecken-Halle en uitbreiding met een nieuwe tentoonstellingsvleugel mogelijk te maken. De feestelijke heropening staat gepland voor medio 2018.

MUSEUM BOERHAAVE

Genoemd naar de legendarische hoogleraar Herman Boerhaave (1668-1738) die de Leidse universiteit tot de beroemdste van Europa maakte. Gevestigd in het vroegere Caeciliagasthuis dat al een museum op zich is. De collecties omvatten vijf eeuwen natuurwetenschappen en geneeskunde, met de nadruk op de beoefening in Nederland. Hoogtepunten zijn Leeuwenhoeks eigen microscopen, de oudste slingerklok van Christiaan Huygens, maar ook bijvoorbeeld de ultra-diepvriesapparatuur van Kamerlingh Onnes of het prototype van de elektrocardiograaf. Bezoekers kunnen er ook zelf natuurkundige proeven doen of modellen van oude instrumenten bedienen. Rondt spectaculair is het anatomisch museum met een opzienbarende opstelling van menselijke en dierlijke geraamten.

Tot medio 2017 is het gehele museum gesloten wegens groot onderhoud en een compleet nieuwe inrichting. Er worden wel speciale activiteiten georganiseerd zoals lezingen en depotbezoeken. Ook zijn sommige objecten elders te zien. Zo maakte Robert Dijkgraaf voor de tweede editie van het DWDD Pop-Up Museum een selectie uit de collectie van Museum Boerhaave. Nog tot 22 mei te zien in het Allard Pierson Museum in Amsterdam.

NATURALIS

Naturalis presenteert een museum vol natuur. Temidden van miljoenen jaren oude fossielen paraderen twee dinosauriërs, een 9 meter lange maashagedis, een oerpaardje en een mammoet. Opgezette apen, roofdieren, vlinders, kevers, vissen, vogels, planten, mineralen en gesteenten tonen de geweldige variatie in de natuur. In de actie-expositie 'Kijkje Aarde' leren kinderen al spelend hoe de natuur werkt. Een speciale schatkamer bevat edelstenen en zeldzame dieren, de geheimen van de evolutie worden onthuld en voor wie nog veel meer van de natuur wil weten, is er een Natuur Informatie Centrum.

Het huidige museum uit 1998 is aan vernieuwing toe en er is ruimtegebrek. Er wordt een nieuw gebouw naast het bestaande geplaatst. Een openbaar atrium verbindt de twee gebouwen. Vanaf september 2016 verhuist het museum daarom tijdelijk naar het Pesthuis, het huidige ontvangstgebouw van Naturalis. Daar verwelkomt Naturalis haar Tyrannosaurus rex met een Dinotentoonstelling. In 2018 gaat het vernieuwde Naturalis open voor het publiek.

ACADEMISCH HISTORISCH MUSEUM

Voor de universitaire collectie van het Academisch Historisch Museum is geen passender plek te bedenken dan het Academiegebouw, het oudste onderkomen van de Universiteit Leiden. Dit gebouw huisvest sinds 1581 de Universiteit Leiden. In een museaal lint zijn de objecten verweven met de geschiedenis van de verschillende ruimtes. Zo is de toga van Cleveringa met een fragment uit de verzetsrede van 1940 en de Leidse zegetocht van Churchill op film te zien in de togakamer. Bij het schilderij van de stichter Willem van Oranje in de Senaatskamer is in het tapijt een zin te lezen uit de brief waar hij het voorstel deed voor de oprichting van de Leidse universiteit als 'bewaarnisse der gantscher landen'.

HORTUS BOTANICUS LEIDEN

Sinds 1590 is de Hortus botanicus de studietuin van de Leidse Universiteit. De Clusiustuin, genaamd naar de stichter Carolus Clusius, is een kopie van de eerste aanleg. Vier eeuwen lang verzamelen, verzorgen en bestuderen hebben een schitterende tuin voortgebracht met uiteenlopende uitheemse, onbekende gewassen. De bijzondere tuinen en kassen, waaronder de Japanse tuin en de Victoria-kas, zijn de moeite waard om te bezichtigen. Het bezoekerscentrum van de Sterrewacht, het oudste nog bestaande universiteits-observatorium ter wereld, is te bereiken via de Hortus botanicus.

2016 Japanjaar: Het is dit jaar 150 jaar geleden dat de grote wetenschapper en reiziger Von Siebold overleed. Hij heeft geweldig bijgedragen aan de komst van planten uit Japan naar onze regio. Daarvan staan nu nog zeker tien originele exemplaren in de Leidse Hortus. Speciale activiteiten zijn o.a. een Camelia-weekend op 9 en 10 april en een tentoonstelling van 13 mei t/m 18 oktober 2016.

ERFGOED LEIDEN EN OMSTREKEN

Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO) is het regionale kenniscentrum voor onderzoek, educatie en informatie op het gebied van erfgoed; ruim negen kilometer eeuwenoud archief en een uitgebreide collectie boeken, prenten, affiches en films. Daarnaast adviseert en informeert ELO over archeologie, monumenten en duurzaamheid. Ook heeft ELO Molen De Valk en de 'Pilgrim Archives' onder haar hoede.

MOLENMUSEUM

DE VALK

Met zijn zeven verdiepingen en 29 meter hoogte kun je Molenmuseum De Valk moeilijk over het hoofd zien. De Valk is een stellingkorenmolen uit 1743 en is de laatste originele molen van de negentien die er ooit op de Leidse stadswallen stonden. Na de dood van molenaar Willem van Rhijn werd de molen in 1966 een museum. De enige bewaard gebleven stadsmolenaarswoning in Nederland ademt de sfeer van rond 1900. De wieken draaien regelmatig en vanaf de stelling heb je een schitterend uitzicht over Leiden.

MUSEUM HET LEIDS WEVERSHUIS

Het Wevershuis is een museum. De collectie bestaat uit het pand en de historische inrichting daarvan. Niet meer, niet minder. Er zijn wel tijdelijke presentaties. In 1961 kwam de gemeente met een groot wegen- en saneringsplan, eerder een sloopplan. 'Dempen, doorbreken en saneren', was het advies. Dikke, zwarte asfaltbanen waren getrokken over de middeleeuwse wijk de Langegracht, Middelstegracht, Uiterstegracht en de Haver- en Gortbuurt. De wevershuizen konden in groten getale worden afgebroken, omdat ze nog niet erkend werden als monumenten. Een burgerinitiatief redde Het Wevershuis van de sloop, waardoor een indruk van de leefomstandigheden van Leidse arbeidersbevolking bewaard is gebleven.

Meer informatie over alles wat er te doen en te zien is in Leiden vindt u op www.visitleiden.nl

The background is a vibrant botanical illustration. At the top left, there are green leaves and three red ladybugs. At the top right, there are clusters of purple bell-shaped flowers. In the center, a white orchid-like flower with a yellow center is shown. Below it, there are large, dark green leaves with prominent veins. In the bottom left, there are clusters of orange and red flowers. In the bottom right, there is a grey stone lantern. The overall style is a mix of flat colors and detailed patterns.

Japan & Von Siebold

13.05.2016 – 18.10.2016

Hortus
botanicus

LEIDEN

Universiteit
Leiden

MUSEUM LEIDEN VOLKENKUNDE

MET UNIEKE
INTERNATIONALE
TOPSTUKKEN!

T/M 14 AUGUSTUS 2016

DE BOEDDHA

VAN LEVENSVERRHAAL TOT INSPIRATIEBRON

BankGiroLoterij

PROVINCIE
CULTUURFONDS

LEIDEN

VSBfonds

M

Turing
Foundation

VOLKENKUNDE.NL

MUSEUM VOLKENKUNDE

DE BOEDDHA

VAN LEVENSVERRHAAL
TOT INSPIRATIEBRON

T/M
14 AUGUSTUS
2016
IN MUSEUM
VOLKENKUNDE

Steeds meer mensen mediteren. Yoga is razend populair. Nederland alleen al kent zo'n 500 boeddhistische centra. De hoogste tijd dat Museum Volkenkunde in Leiden een grote tentoonstelling wijdt aan een van de meest inspirerende figuren uit de wereldgeschiedenis.

Reis mee langs boeddhistische gebieden op aarde waar het boeddhisme lang geleden betekenisvol was of waar het nu nog volop leeft. Van Thailand, India en China tot Tibet, Japan en Myanmar. De reis voert ook door eigen land.

Het is de eerste keer dat er zoveel Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen museumcollectie te zien zijn, samen met belangrijke internationale bruiklenen.

BOEDDHISME WEEKEND

Aansluitend bij de tentoonstelling DE BOEDDHA staat Museum Volkenkunde het weekend van 19 en 20 maart geheel in het teken van Boeddhisme. Twee dagen vol interessante lezingen, rondleidingen, workshops en muziek. Ook leuk voor kinderen dankzij speciale kinderactiviteiten. Bekijk het actuele programma op de website volkenkunde.nl.

HEDENDAAGSE KUNST IN DE TENTOONSTELLING

Het werk van de Koreaanse kunstenaar Yang Kyung Soo vormt een opvallende bijdrage aan de tentoonstelling. Het is een moderne interpretatie van het leven van de Boeddha in 8 digitale prenten. Zijn werk past in een eeuwenoude traditie. Het levensverhaal van de Boeddha is altijd al een bron van inspiratie voor kunstenaars geweest.

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Vernieuwing in *Oudheden*

Het Rijksmuseum van Oudheden is na een verbouwing van zeven maanden weer open. Drie totaal vernieuwde zalen over de Klassieke Wereld bieden bezoekers een hernieuwde kennismaking met de archeologische rijkdommen en fascinerende cultuur van de oude Grieken, Etrusken en Romeinen.

In de nieuwe Griekse zalen hebben de mooiste voorbeelden van klassieke beeldhouwkunst en een topselectie beschilderde Griekse vazen de hoofdrol. Helden en goden als Dionysos, Herakles en Aphrodite zijn te bewonderen in een monumentale beeldengalerij. Daarnaast zijn er de beroemde marmeren

Cycladen-idolen, gouden juwelen en sierlijke terracotta's. Bezoekers komen dichterbij de bijna achthonderd opgestelde topstukken dankzij de lichte, ruimtelijke inrichting. Centraal staat de Griekse wereld in de context van de omringende culturen, waarbij de zalen elk een eigen invalshoek hebben. De eerste gaat over het vroegste Griekenland (3000-500 v.Chr.) en de wijze waarop dat zich laat inspireren door het Nabije Oosten en Egypte. Bijzondere aandacht is er voor de culturele diversiteit op de talloze Griekse eilanden, de grote beschavingen van Kreta en Mycene en de opkomst van Athene. In de tweede zaal zijn de rollen omgedraaid: het klassieke Griekenland wordt nu zelf alomtebewonderd en de kunst en hoogontwikkelde cultuur van de Griekse wereld (vanaf 500 v.Chr.) inspireert de omringende culturen, zelfs tot in India.

Godenbeelden en askisten

De Romeinse zaal heeft een fikse metamorfose ondergaan. Blikvanger blijft de parade van Romeinse keizerbeelden. Nieuw zijn onder andere het eiland van godenbeelden, de zuilenrij met portretten en een munten- en gemmenkabinet. De kenmerkende Etruskische askisten en juwelen hebben een nieuwe plek, tussen de Grieken en Romeinen. Zo vormen de Etrusken in het museum, net als in de geschiedenis, een schakel tussen het oude Griekenland en Rome.

Het Rijksmuseum van Oudheden vernieuwt alle opstellingen in fasen, met het oog op het 200-jarige bestaan in 2018. Na aanpassing van de zaal over het oude Nabije Oosten in 2013, was nu eerst de Klassieke Wereld aan de beurt. In november 2016 heropent de fameuze Egyptische afdeling. Als laatste vernieuwt het museum in 2017 de presentatie over Nederland in de Romeinse tijd.

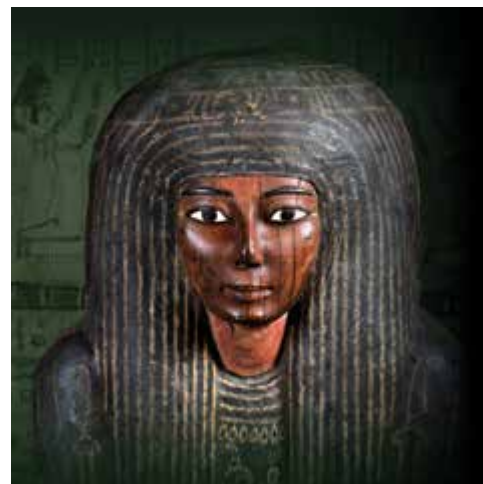
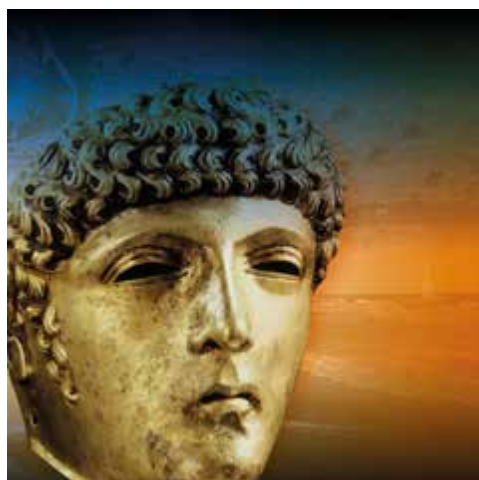

Nieuwe TENTOONSTELLINGEN

Het RMO opent op 1 april maar liefst vier tentoonstellingen. De opmerkelijke rituelen van de oude Egyptenaren rond dood en begraven komen aan bod in 'Egypte. Land van onsterfelijkheid', in 'Vlijmscherp verleden' draait alles om de fascinerende

geschiedenis en symboliek van het zwaard, en 'Romeinse kust' vertelt het verhaal over de kust van Nederland in de Romeinse tijd. In de hal van het museum exposeert kunstenaar Teun van Staveren de schilderijenserie 'Baalbek bewonderd'.

'EGYPTE. LAND VAN ONSTERFELIJKHEID' is een fascinerende tentoonstelling over de opmerkelijke rituelen van oude Egyptenaren rond dood en begraven, en hun rotsvaste geloof in het eeuwige leven in het hiernamaals. Bezoekers maken kennis met de Egyptische goden, tempels en rituelen en de geheimen rond mummificatie. Te zien zijn tweeduizend jaar oude Egyptische mummies, beschilderde mummiekisten, godenbeelden en tal van grafgiften als magische scarabeeën, papyri met rituele spreuken en juwelen. Die verzekeren een overledene in het hiernamaals van een eeuwig en aangenaam verblijf. Speciaal voor kinderen (8-12 jaar) is er een speurtocht met Dummie de Mummie, bekend uit de boeken van Tosca Menten. www.rmo.nl/landvanonsterfelijkheid

'ROMEINSE KUST' is een wandeling langs de Nederlandse kust in de Romeinse tijd, rond 200 na Christus, en een ontmoeting met de inheemse bevolking en de Romeinen die daar leefden. Archeologische vondsten als wapens, gebruiks aardewerk, sieraden, godenbeeldjes en altaren uit de drie kustprovincies, reconstructies van Romeinse schepen en forten illustreren handel en scheepvaart, religie en wonen, en de militaire verdediging van de kust en de Romeinse rijksgrens. Die doorsneed het land destijds langs de loop van de Rijn. www.rmo.nl/romeinsekust

Kunstenaar **TEUN VAN STAVEROEN** liet zich inspireren door de monumentale Romeinse ruïnes van de stad Baalbek, in het binnenland van Libanon. Van Staveren is opgeleid als architect en dat laat zich in zijn schilderijen zien in de focus op de ongekende afmetingen van de eeuwenoude bouwwerken en zijn grote aandacht voor verfijnde architectonische details. In de expositie 'Baalbek bewonderd' presenteert hij twintig van zijn meest indrukwekkende Baalbek-werken.

www.rmo.nl/baalbek

In de tentoonstelling **'VLIJMSCHERP VERLEDEN'** schitteren meer dan honderdvijftig bijzondere zwaarden in een verhaal over de geschiedenis, de rituele en de symbolische betekenis van het zwaard, van de prehistorie tot in de twintigste eeuw. Te zien zijn pronkzwaarden, slagzwaarden en steekzwaarden uit alle werelddelen, uit eigen collectie en te leen uit binnen- en buitenland. Blikvangers zijn het rijkszwaard, dat met de overige regalia een tastbaar symbool is van het koninklijk gezag, 'magische' bronzen zwaarden uit de prehistorie en Vikingzwaarden uit de omgeving van Dorestad, met de naam van de smid erop. www.rmo.nl/vlijmscherpverleden

PH: Kasia Gatkowska

DOWNLOAD THE NEW
PORRO APP FOR IPAD

INSPIRATIE, ADVIES, ONTWERP & UITVOERING

NOORT
I N T E R I E U R

Noort Interieur BV
Jonckeweg 11
2201 DZ Noordwijk
Tel. 071-4080008
info@noortinterieur.nl

